

DOMOLJUB

Izdaja vsak četrtek. Cena mu je 5 K na leto. (Za Nemčijo 6 K, za Ameriko in druge tuje države 7 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inzerati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 17.

V Ljubljani, dne 25. aprila 1918.

Leto XXXI.

Zunanja politika.

Naš mladi cesar si je ob nastopu svoje vlade postavil časten cilj, da vrne Avstriji, in če mogoče, celemu svetu zopet mir. S tem se je začela pri nas znova zunanja politika, ki je tako dolgo na škodo vsega človeštva mirovala. Naš cesar si je namah pridobil s svojim nastopom srca ne samo svojih državljanov, ampak vseh dobrih, po miru hrepenečih ljudi vesoljnega sveta. Videli smo, da so voditelji sovražnih držav, pod pritiskom cesarjeve mirovne misli, takoj ubrali napram Avstriji drugo struno. Tako je bilo mogoče, da so se začela javna in tudi tajna pogovarjanja o splošnem miru. Vodila jih je Avstrija po svojem zunanjem ministru grofu Czerninu.

Miroljubni cesar pa ni pustil opravljati samo svojega ministra mirovnih priprav, ampak je tudi sam posegel vmes. Tako vemo iz najnovejših odkritij, da je pisal tudi svojemu svaku, princu Sikstu parmskemu, ki služi pri belgijskem Rdečem križu, naj se trudi pri naših sovražnikih za mir. Vsi avstro-ogrski narodi morajo to delo svojega cesarja visoko ceniti. Toda, kar je cesar delal, to je z nerodno roko pokvaril sedaj zunanji minister grof Černin.

Grof Černin je dne 2. aprila t. l. iz neznanih razlogov v svojem govoru pred strankinimi načelniki dunajskega občinskega sveta francoskemu ministrskemu predsedniku Klemansoju očital, da se je z nami pogajal za mir. Černinov izpad se je izvršil brez vednosti našega cesarja in brez vednosti avstrijskega ter ogrskega ministrskega predsednika. Škodoval je neizmerno veliki mirovni misli, kajti sedaj se ne bo nihče več upal, ali vsaj ne tako kmaul, govoriti z nami, če tudi samo tajno in previdno o miru.

Grof Černin je uvidel svojo napako ter je podal cesarju ostavko. Na njegovo

mesto je prišel prejšnji zunanji minister Burian, ki ga imamo Jugoslovani v slabem spominu, ker kot upravitelj Bosne in Ercegovine ni dobro skrbel za naše brate v teh deželah in ker je pred vojsko z Italijo na pritisk Nemčije ponujal Italiji kose avstrijskih dežel ter Italijanom v Trstu hotel zagurati politično prvenstvo. Toda splošno se misli, da baron Burian ne bo ostal dolgo na tem važnem mestu, ampak naredil prostor drugemu možu, kakor hitro bodo mednarodne razmere take, da se zopet lahko začne delati za cesarjevo mirovno misel.

Nemci so zelo nezadovoljni, da je Černin moral iti. Bil je velik, lahko rečemo prevelik prijatelj Nemčije ter sovražnik Čehov in Jugoslovanov. In to je Nemcem dovolj. Mir in dobrobit avstrijskih narodov ni njih glavna skrb. V svoji jezi nad Černinovim padcem so se spozabili Nemci tako daleč, da se v državnozbornem nemškonalnem klubu govorili celo o tem, da spremenijo svoje razmerje do države. Ti ljudje neprenehoma očitajo Slovanom, ki se na podlagi majniških deklaracij borijo za svojo samostojnost, »veleizdajstvo«, a sami se ravnaajo po izreku graškega župana na marčnem ljudskem shodu v Gradcu, ki je izrekel veleizdajniške besede kot politični pravec za Nemce: »Avstrija bo ostala nemška, ali pa je ne bo več!« Vidi se torej, da je našim Nemcem razburjenje nad »veleizdajniki« le hinavstvo, kakršnega tudi med bivšimi pristaši S. L. S. ne manjka.

Zunanja politika bo torej vsled usodopolnih pogrškov grofa Černina zopet nekoliko časa mirovala in ž njo tudi mirovno delo. Pričakujemo, da ta doba ne bo dolgo trajala in da se medtem na mednarodnem političnem polju nič ne zgodi, kar bi nanovo poostrilo razmerje med narodi.

Dr. Šusteršič dela na vedno večji razdor med Slovenci.

Dne 8. aprila je sklical deželni glavar dr. Šusteršič shod svojih zaupnikov in prijateljev. Sestanek se je vršil v deželnem dvorcu. Koncem shoda so bile sprejete in podpisane resolucije, v katerih mrgoli polno neresničnih sumničenj proti S. L. S., posebno da je Slovenska Ljudska Stranka zavrgla katoliška načela, da je stopila na pot veleizdajalcev, da »Slovenec« in »Domoljub« pišeta v framazonskem, to se pravi v veri skrajno sovražnem duhu in končno pozivljajo te resolucije slovensko ljudstvo, da naj nastopi proti S. L. S., ki se bojuje proti veri in tako obenem hujskajo, čeprav ne naravnost, zoper škofa, ki stoji v prvih vrstah S. L. S. In da bo ta boj za sv. vero proti S. L. S. in proti škofu bolj uspešen, ustanavlja dr. Šusteršič »Katoliško slovensko zvezo«. V odgovor prinašamo izvrsten dopis, ki ga je priobčil »Slovenec« v 88. št. l. l. Naslove nad posameznimi stavki smo radi lažjega pregleda sami postavili.

Uvod.

Danes sem pa vzel v roke in prečital poročilo, ki ga prinaša »Resnica« o sestanku dotične stranke dne 8. aprila. Srce me je zabolelo, koliko dobrih mož in duhovnikov so načelniki in voditelji te stranke s popolnoma napačnimi trditvami in z neresničnim opisovanjem dejanskih razmer speljali, da so pritrčili predloženim, večinoma nepotrebnim sklepom.

Nekaj misli mi sili v glavo, zapisati jih hočem in upam, da jih Vi, g. urednik, ne zavržete, marveč v »Slovencu« ponatisnete.

Razdor se začinja.

Prvi korak na razdor. Pri vsakem nastopu nove Kmečke stranke se spomnimo na povod njenega začetka. Po-

vod je bila osebna užaljenost g. deželnega glavarja, ne pa kako načelno vprašanje, bodisi narodno, bodisi versko. G. deželni glavar je hotel biti voljen v delegacije; grozil je, da bo izvajal posledice, ako ne bo izvoljen.

Ni bil izvoljen. In posledice? Poslanci in sploh slovenski možje so mislili, da bo morebiti nepokorne poslance izključil iz S. L. S., ali pa da se bo sam odpovedal časti poslanca in deželnega glavarja, češ, da ne uživa več potrebnega zaupanja. Vsaj je s svojim odstopom grozil prepigostokrat, kadar koli je hotel od raznih oseb, tudi od škofa, kaj izsiliti. To bi bilo dosledno in dokaz, da g. glavar ne dela za svojo osebo, ampak za stvar in za ljudstvo.

Dr. šušteršič iz osebne užaljenosti razpusti S. L. S. in ustanovi novo kmetško stranko.

Toda ne! V strastnem govoru, kakor se je iz dvorca službeno razglasilo, je razpustil staro S. L. S. in je v še bolj strastnem oklicu začel z novo Kmečko stranko. V strasti je vnel zase in za svoje osebne koristi mnogo pri govoru navzočih mož, lajkov in duhovnikov. Iskal je raznih, seveda le prividnih razlogov. Ko bi bil izvoljen v delegacije, bi bil še danes v S. L. S. in kar nič bi mu ne bila sumljiva.

Nastop presvitlega kneza in škofa proti razpustu S. L. S.

Zoper tak popolnoma neutemeljen ter za edinstvo v ljudstvu in med posameznimi njegovimi stanovi nevaren korak je nastopil ljubljanski škof in so nastopili drugi verni člani S. L. S. Ne, skupnega dela tolikih ne sme razdreti osebno užaljeni deželni glavar. Stara S. L. S. je obstala in se hitro pomladila.

Razdor se pogloblja.

Drugi korak v razdoru. Prvi korak se ni posebno obnesel. Prevladovala je pomlajena S. L. S. Da se g. deželni glavar obdrži, izmisli on s svojimi prijatelji nov napadalni in razdiralni načrt, ki se je začel izvajati na sestanku dne 8. aprila v deželnem dvorcu.

Zloraba katoliške vere.

Pomagata naj jim dve ideji, za katero naše ljudstvo gori in plamt. Prva je katoliška vera, v »kateri je naš narod močan«. V svojem govoru zatrjuje tudi g. deželni glavar, »kako se iz frivolne samoljubnosti in brezvestnosti nekaternikov pripravlja našemu narodu katastrofa v verskem... oziru.« V IV. resoluciji trdijo voditelji stranke: »Stranki, ki si prisvajajo ime S. L. S., odrekamo vsako zaupanje, ker so si prilastili v njej odločilen vpliv ljudje, ki so se popolnoma izneverili vodilnim načelom stranke. Liberalizem, ki je bil potisnjen v kot, dviga zmagoslavno svojo glavo... Že se kaže na obzorju možnost in verjetnost liberalne dobe in kulturnega boja... zato pozivamo katoliško ljudstvo, da skupno branimo v javnem življenju sv. katoliško vero.«

Lažnive trditve se ovržejo.

Oglejmo si te trditve, da vidimo, kako so resnične! V tesni zvezi s pomlajeno stranko je ljubljanski škof; njegove korake odobrujejo nadškof goriški, škofa tržaški in krški. Z njo so odlični kanoniki in premmogi vzorni duhovniki. Njeni voditelji in navdušeni pristaši so oni odlični lajki, ki so najbolj v katoliškem smislu govorili na zadnjem katoliškem shodu in ki so večinoma v akademični Marijini družbi. Pri vseh dosedanjih sestankih so izjavljali, da ostanejo zvesti svojim davno utrjenim katoliškim načelom, zvesti v mišljenju in življenju. Enako z njimi govore duhovniki in izobraženci med našimi obmejnimi Slovenci. In tem se nasprotniki drznejše očitati, »da so se izneverili vodilnim načelom stranke«, namreč stare S. L. S.!

Kdaj je liberalizem najbolj cvetel?

Toda »liberalizem, ki je bil potisnjen v kot, dviga zmagoslavno svojo glavo in na obzorju se kaže možnost kulturnega boja.« Kako drzna, neresnična trditev!

Dokler so naše javno življenje vodili g. deželni glavar in njegovi prijatelji, ter smo jih mi duhovniki vedno in popolnoma ubogali, je že divjal nevaren kulturni boj: liberalni časopisi so grdili sveto vero in vse njene resnice, so napadali in sramotili nas duhovnike, so se norčevali iz vernega ljudstva in njegovih pobožnosti. Njihovi listi so se med ljudstvom vedno bolj širili, marsikje je versko življenje pojemalo, duhovnike so bolj in bolj sovražili. Ali ni bil to pravi kulturni boj?

Kako je z liberalizmom sedaj?

Kaj pa sedaj, ko smo se ločili od g. glavarja in njegovih pristašev? Čez noč se je položaj izpremenil: liberalni listi ne pišejo surovo in žaljivo, kakor poprej, spoštovanje do škofa in do duhovnikov napreduje, pri javnih shodih narodno-napredne stranke ne napadajo ne vere, ne duhovnikov, pač pa povdarjajo zvestobo svojim načelom. Krščanske dolžnosti so začeli izpolnjevati mnogi, ki so jih poprej radi surovosti pod glavarjevimi vplivom stoječih listov opuščali. Raste pa sovražstvo do stranke g. deželnega glavarja. —

Dr. šušteršičeva stranka pozivlja ljudstvo, naj brani sv. vero — proti škofu.

Tak je položaj: kje je torej na obzorju kulturni boj? In kljub temu jasnemu položaju se drzne nasprotna stranka pozivati »katoliško ljudstvo, da skupno branimo — sveto katoliško vero!« Grozen poziv: ljudstvo naj brani sveto vero zoper škofa in njemu vdane duhovnike in lajke!

Dr. šušteršičeva stranka nas dolži veleizdaje.

Druga ideja je majniška deklaracija, po kateri zahtevamo združitev Slovanov na jugu, Slovencev, Hrvatov in Srbov v eno državno skupino v mejah avstro-ogrške monarhije in pod žezlom naše habsburške hiše. Na shodu 8. aprila so to idejo povdarjali. Tudi o tej nekoliko besedi.

Tej ideji je vdihnila življenjsko moč skupna izjava, ki jo je podpisal naš škof

in razne naše stranke. Od takrat je prešinila ves slovenski rod po Kranjskem in v obmejnih deželah. Besedilo, kakor so ga podpisali škof in z njima možje raznih strank, besedilo jasno in odločno patrioitično, je temelj in vodilo vsem drugim izjavam.

G. deželni glavar je omahoval; majniško izjavo je sicer podpisal, toda ne rad, ampak prisiljen; vedel je namreč, da je drugače nemogoč. Njegovi so pa zoper deklaracijo naravnost govorili ter jo z besedo in s peresom sumničili. O, kako perfidno piše v tej zadevi »Resnica!« Kar piše ta list in kar je govoril g. glavar na shodu o potrebi te deklaracije, o želji po zmagi entente, o jugoslovanskih ubežnikih iz domovine, se nas Slovencev kar nič ne tiče, tudi ne katoliških Hrvatov, ampak le neke nam nepoznane izdajalske peščice srbofilov. Na shodu 8. aprila so pa ravno to okolnost, ki se zraven patrioitičnih manifestacij kar izgubi in nas prav nič ne zadeva, izredno široko obravnavali, da bi človek mislil, da smo mi vsi veleizdajalci. Tako se pravi položaj postavi v popolno napačno svetlobo.

Dr. šušteršičev shod obdolži S. L. S. in škofa izdajstva sv. vere.

Visja cerkvena oblast. Na shodu torej 8. aprila so pomlajeno S. L. S. in vse njene voditelje obdolžili, da so izdali sveto vero in so pozivali vse slovensko ljudstvo v boj zoper to nevarnost. Vse te grozne obdolžitve zadevajo tudi ljubljanskega škofa, ki stoji v prvih vrstah S. L. S. Na shodu so torej zoper škofa klicali ljudstvo v boj in sklenili ta boj organizirati. In v tem dejanju trdijo, da so katoliški možje, da branijo katoliško vero.

Kdo je katoličan?

Kaj pa ljubljanski škof? Ali je on katoliško vero pogazil? Katekizem pravi, da katoličan je tisti, ki je po svojem škofu združen z Rimom. Ali je torej katoliški mož, ki je zoper škofa, ki škofa grdi in zoper njega hujska, akoravno dela tako le prtajeno in škofa ne imenuje? Papež Benedikt XV. pravi, da ni s cerkvijo, kdor ni s škofom.

»Udanost« cerkveni oblasti.

Toda ne, tudi o višji cerkveni oblasti govori zadnja resolucija in sicer tako-le: »Višji cerkveni oblasti izrekamo svojo udanost in pokorščino v vseh verskih zadevah!« V političnih stvareh pa si varujemo po cerkvenih in državnih postavah nam zanjamo svobodo... prosimo Vsegamogočnega, da bo prej ali slej raztrgal umetno zaveso, ki nas brez naše krivnje loči v nekaterih necerkvenih vprašanjih od našega duhovnega nadpastirja.«

»Duhovnega nadpastirja« ne bom jaz branil. Mislim, da je zadnji stavek zanj jako razžaljiv in da sedanje gibanje na Slovenskem ni čisto politično, ampak zasega pregloboko v versko življenje in vse cerkveno razmerje po škofiji. Vsaj to priznava zborovalci sami, ker govore, da liberalizem zopet dviga glavo, da se na obzorju prikazuje kulturni boj. Ali bi bil tak pojem zgolj političen? Ali bi ne bil posebno cer-

kveno verski? In ko zborovalci očitajo škofu, da podpira liberalizem in pospešuje kulturni boj, mu obenem izrekajo udanost in pokorščino: Kako grdo hinavstvo!

«Katoliška zveza», ki dela zoper katoliškega škofa.

Tretji korak: utrjevanje razdora. Da se razdor še poveča in za stalno utrdi: zato se bo osnovala: Katoliška slovenska zveza, izdajal nov dnevnik in zborovalci so resolucije podpisali, ter se po imenu v »Resnici« vsemu svetu naznanili. —

Res, načrt ni slab. Toda »Katoliška zveza« brez škofa, celo zoper škofa! Potem nov dnevnik! Z našim »Slovincem« smo popolnoma zadovoljni. Odkar se je izgubil g. Štefe in odkar se je s pomočjo škofovo osvobodil vpliva g. deželnega glavarja, piše konsekventno, odkrito, vpludno, uglašeno in po katoliških načelih; v njem ni več surovosti, neotesanosti in zavijanj raznih neljubih dogodkov. Prijatelji gosp. deželnega glavarja mu očitajo, da nima cerkveno-verskih člankov. Meni se zdi, da se načela katoliška, katoliške resnice večkrat povdarjajo, in vidimo tudi, da sedaj prinaša lepe apologetične razgovore. Ali je prinašal več strogo verskih člankov pod prejšnjim močnim vplivom? Nov dnevnik ni potreben nam, pač pa voditeljem nam nasprotnim, da svoj začetni razdor povečajo utrdijo in zblizanje onemogočijo.

Gospodarska politika Mažarov.

Ogri ne stremijo za tem, da bi vso državo gospodarsko okrepili, ne, temveč njih cilj je: našo državo polovico kolikor mogoče oslabiliti, ogrsko deželo pa osamosvojiti. In res se je zgodilo, kar hočejo Ogri: mi gospodarsko nazadujemo, Ogri pa bogate. Pred vojsko so nam Ogri dajali petino vsega žita, kar ga rabimo v Avstriji, to je 23 milijonov stotov. Med vojsko l. 1916. so nam bili voljni dati še borih 800 tisoč stotov! Na pritisk naše vlade so potem obljubili, da bodo preskrbeli sami vso krušno moko armadi. Toda zato so pa žitu nastavili na Ogrskem veliko večje maksimalne cene in 66 odstotkov tega žita mora plačati Avstrija, ostalo pa Ogrska. Tako so Ogri naredili izborna kupčijo. Oboogateli so vsi graščaki, med prvimi je Tisza in njegovi.

Uvoz avstrijskih tovarniških izdelkov so Ogri kolikor mogoče otežkočili. Na drugi strani pa silijo, da se na Ogrskem skupno državno pomočjo zida tovarna za tovarno, ki bodo po vojski delale samo za Ogrsko. Poleg tega mora za ogrske vojne izdelke Avstrija prispevati 66 odstotkov, Ogrska pa 34 odstotkov. Koliko denarja gre zoper tem potom iz Avstrije na Ogrsko! —

Nadalje je znala Ogrska od Avstrije izsiliti, da od vseh tovarniških surovin, ki jih dobimo od drugod, dobi Ogrska 34 odstotkov, Avstrija pa 66 odstotkov. Ker

imajo na Ogrskem desetkrat manj tovaren kot pri nas, imajo ogrske tovarne skoro preveč dela, naše tovarne pa stoje ali pa takorekoč životarijo.

Končno je na Ogrskem vir silnega bogastva skrivno kupčevanje. Na Avstrijskem so nižje cene za marsikatera živila, kot na Ogrskem. Zato Ogri na skrivnem kupujejo po Avstriji razno blago, potem ga pa za mnogo višje cene milostno prodajajo nam nazaj.

Vojska je ogrsko gospodarstvo silno okrenila. Ogrski se še nič ne mudi za konec vojske! Če bodo pa Ogri imeli dosti v žepu, bodo pa tudi v drugih rečeh lahko rekli močno besedo. Pri romunskih mirovniških pogajanjih so pokazali, da hočejo na Balkanu odslej največ oni odločati in si tam zagotoviti tudi mažarske šole, mažarsko trgovino, mažarske banke itd.; s svojim ravnanjem na Hrvaškem hočejo Jugoslovane popolnoma gospodarsko in narodno podjarmiti; s carinsko mejo med Avstrijo in Ogrsko in med drugimi državami, pa hočejo Avstrijo z ozirom na poljske pridelke popolnoma navezati nase. Pa v Avstriji kljub temu še niso izpregledali!

Politični obzornik.

Izjava »Jugoslovanskega kluba« in »Češkega svaza«.

Predsedstvi »Jugoslovanski klub« in »Češki svaz« sta izdali izjavo, iz katere povzemamo sledeče:

Ker je grof Czernin podpiral aneksijsko politiko nemškega cesarstva ter sam ustvaril novo netivo na vzhodu z aneksijami in drugimi naravnimi ukrepi, ker se je frivolno igral s pojmom narodne samoodločbe in je s samovoljnimi premembami dokumentov s pomočjo c. in kr. poslanika pl. Wiesnerja omajal vero v poštenost avstrijske diplomacije, se je vedoma odstranil z edino mogoče poti, ki bi čimprej mogla silno trpečim narodom monarhije prinesiti mir. S svojim govorom, v katerem je Nemce in Madžare hujskal proti sodržavljanom, je zopet podaljšal vojsko za nedogleden čas. Diplomatična samostojnost je s Czerninovo pomočjo doživela drugi Kraljevi gradec, žal ž njo tudi mir, ki avstrijsko-ogrsko demokracija tako hrepeni po njem.

Naša delegacija bo kakor doslej tudi poslej zasledovala demokratično mirovno politiko z namenom, izvojevati avstro-ogrskim narodom takojšen mir, po katerem naj se obenem ustvari tudi med njimi trajni mir.

Do novega zunanjega ministra nimamo zaupanja z ozirom na njegovo preteklost ter z ozirom na dejstvo, da se je njegovo imenovanje izvršilo pod vplivom Madžarov. Tudi on bo, kakor grof Czernin, namesto samostojne taktike, ki bi odgovarjala gorečim mirovnim željam vseh avstrijskih-ogrskih narodov, vodil politiko pod vplivom od zunaj, ki brani tuje interese ter zasleduje enostranske narodne cilje.

V Avstriji se je zopet vaga presukala.

Kdo ne bi preklinjal dualizma? Komaj smo se Slovani iznebili enega zmaja v Černinovi podobi, imamo na vratu že drugega v mažarski koži. Prej nas je tlačil Černin s svojo vsenemško politiko, zdaj nam žuga Burian z vsemažarsko politiko, ki gre seveda vedno vzporedno z nemško politiko. Vaga se je samo presukala z Dunaja v Budimpešto!

Za Černinom so razumljivo jokali samo Nemci. Kako ne? Saj je bil njih najzvestejši služabnik. To ga je tudi zapeljalo, da se ni ravnal po tistih edino pravih mirovniških načelih, ki jih zastopa naš vladar; in ravno radi prevelikega prijateljstva z vsenemci je tako nesrečno udrihal po Slovanih. Moral je oditi.

Imenovanje novega zunanjega ministra se je izvršilo drugače, kot je navada. Navadno so se pred imenovanjem novega zunanjega ministra posvetovali vladar, avstrijski ter ogrski ministrski predsednik. Pri zadnjem imenovanju sta pa vladar in Tisza vse opravila kar sama. Burian, ki je Tiszov največji pristaš, takorekoč njegova igrača, je postal zunanji minister, ne da bi ministrska predsednika o tem kaj vedela. Zloglasni Tisza, ki je začetkom vojne strahoval s pomočjo Stürgkha in Buriana vso Avstrijo, je tako zopet na konju. Spet bo imel zagrizen Mažar v naši državi prvo besedo. In v tako važnem času, ko gre za svetovni mir in se odloča usoda cele Avstrije! Kakor rečeno, nam je nerazumljivo, zakaj so tako nenadoma naslonili vso zunanjo politiko ravno na — Mažare! Čas bo vse razjasnil!

Oba ministrska predsednika sta bila ob nenadnem imenovanju Buriana za zunanjega ministra silno razočarana in nevoljna. Ogrski ministrski predsednik Wekerle je radi tega celo odstopil z vsemi ministri. Wekerle je tudi glavni Tiszov in Burianov nasprotnik, posebno glede volilne reforme. Wekerle hoče, naj se po želji cesarjevi volilna pravica kolikor mogoče razširi, posploši; Tisza, najzagrenejši plemenitaški absolutist, pa zahteva, naj ostane volilna pravica pred vsem graščakom, zato naj bo kolikor mogoče omejena na ogrske izobražence, preprosto ljudstvo in nemažarski narodi naj samo služijo. Ker je bilo od zgoraj dano zaupanje Tiszu in Burianu, je Wekerle rajši odstopil. S tem je v nevarnosti sploh ogrska volilna reforma. Delavstvo prireja radi tega velike demonstracije.

Naš Seidler je radi Buriana sicer nevoljen, a ker mu je menda več za ministrski stolček, kot pa za načelno in dosledno politiko, je nevoljo rajši požrl in ostal na stolčku.

Novi zunanji minister se lahko ponaša, da se vse stranke razen Tiszovih pristašev nanj kregajo, še preden je odprl usta. Ga predobro poznajo že od prej. Nekateri ugovarjajo: »Cesar mu zaupa. Dobro pozna že od prej razmere v naši zunanji politiki.« Kako mu cesar zaupa, se vidi iz tega, da ga je že že en mesec po nastopu svojega vladarstva odslovil! In če Burian že takrat ni bil kos zunanji politiki, kako ji bo sedaj kos, ko je ta politika stokrat težje

Čehi in Jugoslovani so mu že naprej izrekli nezaupnico.

Za Besarabijo se pripravajo

Romuni in Ukrajinci. Dežela šteje okrog dva in pol milijona prebivalcev. Ena četrtnina je Ukrajincev, drugi so po večini Romuni. Največ posestva in moči imajo graščaki, kmet ima toliko, da ravno ne umre od lakote. Ob zadnji ruski revoluciji so graščaki zgubili veliko posestev kmetom v dobro. A sedaj hočejo dobiti graščaki nazaj nekdanja posestva in oblast. Zato so podpirali, da so deloma Avstriji, deloma pa Romuni zasedli vsa dežela. Ker sta se ti dve državi izkazali graščakom naklonjeni, žele priti pod Avstrijo ali pa pod Romunijo. In res je prejšnji teden Romunija proglasila združitev Besarabije z Romunijo, vendar tako, da obdrži Besarabija lastno upravo. Avstrija ni ugovarjala. Pač pa je Ukrajina poslala slovesen ugovor na vse zvezne države, rekoč, da še je izvršila ta priklopitev nasilno, ker niso upoštevali želja tistih narodov, ki niso zadovoljni s to prikloplitvijo. Naj se izvede ljudsko glasovanje in naj potem izločijo tiste kraje, ki z Romunijo niso zadovoljni. Podobnih ugovorov bo pri sedanji srednjeevropski politiki še veliko!

Na Angleškem

so sprejeli splošno vojaško dolžnost do 55. leta. Irci se ustavljajo. Skušajo jih pridobiti z obljubami, da jim bodo dali lastno upravo. Lojd Žorž je rekel: »Irci ne bomo samo silili k vojaškim bremenom, ampak jim bomo tudi zagotovili načelo samodločbe narodov, za katero se Anglija bori na vseh bojiščih.« Z novo postavo upajo nabrati zopet en milijon vojakov. Vsa ententa od Angleške pa do Amerike je na delu najsilnejšega oboroževanja. Vse sloje od preprostih delavcev pa do najvišjih uradnikov je obsla neka mrzlična besnost, da se hočejo vojskovati do končne zmage! Kdo je tega kriv?

Svetovna vojska.

Dne 21. t. m. je pretekel en mesec, kar so pričeli Nemci ofenzivo na zahodu. Nemci so poskušali napredovati v treh smereh: proti Kaleju, Amieniu in proti Parizu. Od začetka so po najljutejših bitkah napredovali zelo hitro, sedaj pa gre zelo počasi, ker se jim Angleži, Francozi in Amerikanci ljuto ustavljajo. Angleži so na Flanderskem izgubili doslej skoraj dve tretjini svoje bojne črte. Nemci stojijo kakih 40 km pred Kalejem, ki leži ob morju. Pariz obstreljujejo Nemci ponoči in podnevi. Angleški zakladni minister Bonar Law je rekel: »Kritični čas, katerega doživljamo, bo končan maja ali junija. Ta vojna bo trajala najmanj še osem mesecev.« Na laškem bojišču se več ali manj živahno bojujejo. Zdi se, da neugodno prilovo vreme zavlačuje ofenzivo. Na tirolskih gorah pri Asiagu leži še debel sneg, ki se mora še stajati, preden je misliti na večja podjetja. Turki so vzeli mesto Batumi

v Kavkazu, odkoder so pregnali Ruse, ki so se kljub pogodbi v Brestu Litovskem še vedno tam držali. Nemško brodovje je udrl v Helsingfors na Finskem. Tam so se vršili počestni boji.

Mir v nepregledni daljavi...

Bitka na Francoskem se z vedno večjo besnostjo nadaljuje. V naši državi se ministri menjajo, prihajajo novi možje, katerih imena nam jamčijo, da bo državni voz vozil po stari poti. Vse na svetu se spreminja, le pri nas ostane vse pri starem. Naši vodilni državniki še niso prišli tako daleč, da bi razumeli tok časa ter šli za njim. Niso si še na jasnem, da ne more biti govora o miru, dokler si lastne hiše ne uredimo. Le v notranjem trdna stavba more biti v kras in zgled celi okolici. In Avstrija bo močna le, če bo v njej prostora za vse narode z enakimi pravicami in enakimi dolžnostmi.

Mir sklenjen

v Brestu Litovskem, sloneč na uspehih meča, kaže že svoje prve sadove. V vseh državah, s katerimi smo ga sklenili, vre. Pričakovali smo prijateljstva, a doživeli razočaranje, a veliko po naši lastni krivdi. V Ukrajini vlada veliko razburjenje, ker si je Romunija z našim tihim pritrditvijo prilastila del Besarabije, katere prebivalstvo je jako mešano. Mirovna pogajanja z Romunija so se prekinila vsled nesoglasja med Avstrijo in Ogrsko, med našo državo in Nemčijo, med Turčijo in Bolgarijo. Vsaka izmed teh držav, si skuša kolikor mogoče več dobrin zase izvojevati. Nemčija ne želi močnih balkanskih držav, ki bi se slejkoprej osvobodile vsakega tujega jarma, njej so povšeč le majhne države, ki bi se na njo gospodarsko, politično in kulturno naslonile. V prvi vrsti bi bila naša država poklicana za vodnico na Balkanu, seveda ne bomo tega dosegli s svojo sedanjo politiko, katere ost je vedno obrnjena proti Slovanom, ki tvorijo večino balkanskih prebivalcev. Nesoglasje je največje med Turčijo in Bolgarijo. Ker dobi Bolgarija Dobrudžo, zahteva Turčija vsled strahu pred močnim sosedom del bolgarskega ozemlja od Odrina do morja. Čim dalj traja vojna, tem večji so zapletljaj; glavni vzrok leži v pohlepnosti in gospodoželjnosti držav. Medtem ko hrepentijo po čim več ozemlju, se bližajo gospodarskemu poginu, ki slejkoprej zagospodari v Evropi. Mesto da bi iskali potov do sporazumnega miru, čakamo le na uspehe, ki nam jih prinese meč, ki je še vedno rodil novo sovraštvo.

Sporazumni, pravični mir je edina rešitev iz te morije, ki pomeni končno našo smrt!

Tedenske novice.

DROBNE POLITIČNE VESTI

Shod S. L. S. se je vršil dne 21. t. m. v Dol. Logatcu. Govoril je državni poslanec Jože Gostinčar.

»Tudi Slovenci in Hrvatje so junaki in nihče ne dvomi nad njihovim patriotizmom,« tako je rekel ministrski predsednik Čehu Staneku, ki se je šel pritožiti radi Černinovega govora. Sedaj samo še »Resnica« in štajerski Nemci dvomijo nad našim patriotizmom.

Besnost. Štajerski Nemci groze Slovincem s pobijanjem, ker bi radi prepričali slovenske shode.

Shod proti dr. Šusteršičevim sumnjenjem se je vršil to nedeljo v Trstu.

Nemški strah. Nemci so vsi nervozni radi Jugoslavije. Po Koroškem in Štajerskem prirejajo shode, rotijo ministrskega predsednika Seidlerja, da naj nam jugoslovanski veleizdajalcem vendar že enkrat na prste stopi, sicer je konec Avstrije, ali bolje rečeno nemške nadvlade. Pri tem proglašajo načelo, da je narod več kot država, seveda mislijo na nemški narod. Ko bi pa mi tako rekli o svojem narodu, bi nas neumorni cenzor zaplenil in sicer — proti svoji navadi: opravičeno.

Dalmatinski poslanci so imeli dne 13. t. m. v Zadru sestanek, na katerem so se izjavili solidarne z delom Jugoslovanskega kluba glede majniške deklaracije, potem so protestirali, ker deželni zbor že 6 let ni bil sklican in da je bilo razpuščenih toliko občinskih svetov, dalje so najostreje obsodili preganjanje dalmatinskih Slovanov, potem so zahtevali takojšno gospodarsko in finančno pomoč umirajoči Dalmaciji ter so sklenili v ta namen poslati deputacijo k cesarju. Končao so zahtevali strogo kontrolo nad aprovizijskimi odbori.

21 kočevskih nemških občin se je izjavilo proti deklaraciji.

Rešitev jugoslovanskega vprašanja. Vlada je menda izdelala neke načrte, da reši jugoslovansko vprašanje. Nekateri govorijo, da nam hočejo dati združeno Slovenijo, torej odpravo deželnih mej, drugi pa trdijo, da vlada ne gre preko deželnih mej, temveč daje narodnim skupinam neko vrsto samouprave. Naši Nemci pa o kakih rešitvi jugoslovanskega vprašanja sploh nečejo ničesar slišati, temveč hočejo še dalje ponemčevati slovensko zemljo in našim ljudem kruh odjedati.

Za begunce. Poslanca dr. Korošec in dr. Pogačnik sta šla k ministrskemu predsedniku, da naj preskrbi beguncem domačih vojakov za obdelovanje polja. Dalje sta se pritožila radi čudnega razdeljevanja begunske podpore. Dr. Seidler je obljubil, da bo posredoval in povedal, da leži načrt, kako naj se razdeli podpora sedmih milijonov kron med begunce, na tržaškem namestništvu.

Za Černinom vse nemško časopisje pretaka krokodilove solze.

O Černinovem odstopu pišejo angleški listi: Černinov odstop dokazuje, da želi Avstrija mir, a da ji brani Nemčija skleniti mir.

Precejšen del Poljske bi Nemci radi priklopili Nemčiji, tako zahteva pruska

zda opogaja naša arca, ker jih ni več v naši aredi. Veliko veselje so imeli do olupšave naše prijazne cerkve. Pod njihovim vodstvom se je napravila krasna obhajilna miza ter še mnogo drugih reči. Odsli stiel v prijazno goščino Goriško, pa Vas spremljajo naše misli in molitve. Bog Vas ohrani še mnogo let!

Z Goronjskega. 4. maja leta 1818. je bil rojen na Dovjem na Gorenjskem Janez Brenec. Naj »Domoljub« posveti temu duhovnu nekoliko vrstic. Starši njegovi so ga poslali v šole v Ljubljano, kjer je tudi dovršil bogoslovje. Kaplanoval je v Bohinju. Še v poznějšíh letih se je rad spominjal dobrih in vrlih Bohinjcev. Od tam je prinesel žaklje starih »cvanegarov«. Bil je jako priljubljen. To priča, kako radi so imeli gospoda, ker so ga še pozneje obiskovali. Enako so ga radi imeli v Komendi, ker je nekaj časa kaplanoval. Služboval je potem v Podkraju dalj časa. Kako je bil priljubljen tu, pričajo mnogi obiski, ker so ga ljudje hodili obiskovat, potem ko je bil prestavljen na Unc. Pa ne samo obiskovat so ga hodili, temveč so prinesli toliko raznih živil, da so tudi ubogi bili deležni teh darov. Na Uncu je bil oče ubogim revežem. Njegovi tovariši so ga svarili, da naj ne razda preveč. Nekega dne pride revež s strganimi črevlji in z milo prošnjo, da bi rad črevljev. Gospod mu da dobre črevlje, seveda, da jih je revež potem prodal. Bil je otrok otrokom. V nedeljah po večernicah je povabil otroke, da so šli na sprehod in potem jih je obdaroval. Pri tem je bil ves srečen. Bil je dober pastir svojim ovčicam. Veliko veselje je imel do sadjereje. Napravil je malo drevnico in tam je z otroci delal in jih poučeval. V njegovem času so napravili novo šolo. Bil je vnet Slovenec. Pisal je rad v »Novice« in »Danice«, kar pa ni bilo nekaterim gospodom všeč. Bil je rvest prijatelj svojim tovarišem, kateri so ga pogosto hodili obiskovat. Ob njegovi 50letnici so prinesli prijatelji pesmice. Naslov se je glasil: Abraham potuje na Unc. Podpisanih je 24 duhovnih in svetnih prijateljev. Presečil se je v boljšo domovino 25. aprila 1870.

Selca. Tukajšnje izobraževalno društvo je priredilo 1. t. m. svojemu prvemu častnemu članu pokojnemu dr. Jan. Ev. Kreku malo slavnosti, ki je razmeroma prav lepo uspela. — Oder je dčila slika velikega moža, ki je bila obdana z zelenjem in trobojnicami. Otvoril je slavnost s kratkim pozdravom predsednik društva g. Žup. Jan. Kepec. Ko je mešani zbor odpel pozdravno pesem, je sledil slavnostni govor. Govornik nam je na kratko orisal velikopotezno organizatorično delo pokojnikovo; pckazal veliki pomen organizacije, kar danes uvidevamo bolj kot kdaj, in poudarjal pred vsem nesebično ljubezen do naroda, ki je vodila dr. Kreka pri vsem njegovem delu. — Sledili sta deklamaciji Gregorčičevih pesmi: »Velikonočna« in »Domovina«, med kateri je vpletel mešani zbor dve slavnosti primerni pesmi: »Nazaj v planinski raj« in »Naša zvezda«. Petje je vodil društveni predsednik g. Župnik Jan. Kepec. — Potem so uprizorili dr. Joža Lovrenčičevo »Vstajenje«, ki so ga morali ponoviti, tako je ugajalo. — Končala se je slavnost z igro »Sv. Cita«. — Dvorana je bila čisto nabito polna kljub slabemu vremenu. Okrajni glavar pa je pokazal, da se nas boji. Poslal nam je trd ferman, v katerem nas z očetovsko skrbjo opozarja, da društvo ni politično in torej ne sme piti govor niti živa slika »Vstajenje« vsebovati ničesar, kar bi proslavljalo Krekovo politično delovanje. Pač nepotreben strah, za katerim tiči nezaupanje glavarjevo do nas in kakršno ne more roditi drugega kot naše nezaupanje do glavarja.

Z Mirne. V soboto, 13. aprila, smo tukaj pokopali mladenko Angelo Dim. podomače Jermoslevo z Brezovšče. Številni venci in obilna udeležba pri pogrebu priča, da je bila rajnica splošno priljubljena. Njenim staršem in bratom iskreno sožalje, njej pa: Na svidenje nad zvezdami!

Iz seje načelstva S. L. S.

V seji načelstva S. L. S., ki se je vršila 16. t. m., se je v celoti odobrilo besedilo pravilnika S. L. S. — Pravilnik se natisne in razpošlje zaupnikom, da na njegovi podlagi izvedejo organizacijo stranke po posameznih občinah, oziroma župnijah. — Daljši razgovor je bil o stališču stranke glede »Narodnega sveta« in o strankinih shodih.

Glede zasebnega sestanka dr. Šusterčičevih pristašev dne 8. aprila in glede njegovih resolucij izjavlja načelstvo S. L. S. soglasno:

1. Obzaluje, da se je s temi sklepi namenoma hotel poglobiti razkol v naših vrstah;

2. odreka pravico, govoriti v imenu slovenskega katoliškega ljudstva bivšim poslancem S. L. S., ki jih je shod zaupnikov dne 27. decembra i. l. soglasno pozval, naj odlože svoje mandate in so jim njih volilci na mnogih shodih izrekli svoje nezaupanje;

3. odreka pravico v imenu slovenskega katoliškega ljudstva izražati nezaupanje Jugoslovanskemu klubu, kateremu je svoje zaupanje na najsijajnejši način izrazil ves slovenski narod na mnogoštevilnih veličastnih shodih in s sto- in stotisoči podpisov;

4. izjavlja, da S. L. S. stoji slej ko prej na stališču jugoslovanske deklaracije, kakor so jo podali poslanci Jugoslovanskega kluba dne 30. maa 1917 v državnem zboru in kakor so jo soglasno odobrili in podpisali z ljubljanskim knezoškofom na čelu zastopniki vseh slovenskih političnih strank, ter zato ogorčeno odklanja vsako sumničenje in podtikovanje, naj pride od koderkoli, najbolj pa, če prihaja od strani, ki v tuji službi ob vsaki priliki in nepriiliki s svojim herostratskim rovanjem izpodkopava resno skupno delo za uresničenje deklaracije;

5. zavrača skrajno žaljive in docela neosnovane napade na versko-politično delovanje našega škofa, za katerim stoji ves katoliški slovenski narod kakor en mož.

Gospodarske stvari.

g Splošna rekvizicija. C. kr. korespondenčni urad poroča: Preskrba s kruhom in moko je vsled okoliščine, da so množine, ki so jih dobili potom nakupa v notranjosti države, močno padle in so tudi rumunske zaloge skoro izčrpane, je postala tako težavna, da je bilo do dohoda dovozov iz Ukrajine, s katerimi moremo računati šele koncem maja, treba izdati odredbe, ki bodo omogočile, da se množine žita, ki so potrebne za splošno preskrbo, pokrijejo z domačo produkcijo. V državnem zakoniku je izšla odredba celokupnega ministristva, ki pooblašča vlado, da rekvirira za preskrbo prebivalstva neobhodno potrebno množino žita in moke pri poljedelcih tudi iz zalog, ki so jim bile po doslej veljavnih predpisih puščene. Ker bodo vsled te odredbe vzete zaloge, ki so bile določene za lastno potrebo, je unev-

no, da se poljedelce z višjimi prevzemni mi cenami deloma odškoduje. Pšenico ki rž bodo plačevali po 15 kron za 100 ki dražje kot doslej, ječmen po 13 kron in koruzo po 12 kron dražje. Moka se vsled tega ne bo podražila.

Navodilo za pripravo mazila za čevlje.

Na prošnjo od neke strani prinašamo štiri recepte za napravo mazila za čevlje. Je še nekaj drugih receptov, ki so pa zaradi pomanjkanja materiala nemogoči.

I. Pri slabem ognju se raztopi 9 gramov kolofonije, 3,5 dkg voska, 4,5 dkg leja, temu se doda 5,25 dkg lanenega firneža in nazadnje se med mešanjem doda 3,5 dkg kostnega črnila (Beinschwarz). S to mastjo se namažejo črevlji proti moči tudi na podplatih.

II. Glicerinovo svetlo mazilo (Wichs). 100 delov v prah stočenega kostnega oglja (oglja iz kosti), 50 delov glicerina, 5 delov olja, 10 delov jesiha. To se zelo dobro zmeša in fino zriblje.

III. 10,5 dkg dobre lugaste soli (Pottasche) raztopljene v 3 maselcih vode in kuhajoči se raztoplini pridodaj v zelo majhnih koščkih 21 dkg rumenega voska. To pusti vreti in izhlapelo vodo nadomeščaj s prilivanjem tako dolgo, da se vosek raztopi. Tej raztoplini vroči najnatančneje primešaj 1120 dkg čistega kostnega črnila, potem dodaj 280 dkg angleške žveplene kisline in 14 dkg solne kisline in med tem vedno mešaj. Čez nekaj ur vednega mešanja dodaj 500 dkg ribje masti in 500 dkg sirupa. To mazilo za čevlje je svetlo in popolnoma črno ter za usnje neškodljivo.

IV. Tekoče mazilo. 50 delov asfalta, 50 delov petroleja, 6 delov lanenega firneža, 14 delov ribje masti in 13 delov špirta.

Cene za les. Cene za les so se v zadnjem času nekoliko ustabile, kajti poročila z Dunaja pravijo, da so avstrijske velike lesne trgovine sklenile sledeče cene za les, ki so v veljavi za kubični meter do preklita: Hlodi, mehki les, 80 do 120 K, trdi les 98 do 140 K, za ostale vrste lesa ni bilo določenih nobenih cen, ker je bilo blaga veliko premalo, povpraševanje, zlasti po mehkih deskah, pa ogromno.

Oprostitev podkovnih kovačev. Vsled pomanjkanja podkovnih kovačev po deželi so dobila okrajna glavarstva nalog, da prošnje za oprostitev podkovnih kovačev, tudi takih, ki so na bojiščih, blagohotno rešujejo.

Uradni šemel. V neki občini — pa ne na Kranjskem — se je pri zadnji rekviziciji »Kazal« tate končni račun:

120 kg krompirja	à 15 v	1950 K
7 kg pšenice	à 40 v	280 K
323 kg rži	à 40 v	12920 K
660 kg ovsa	à 36 v	23760 K
	Skupaj	38550 K

22 dni à 30 K	840— K
20 dni à 10 K	200— K
11 ekspresnih pisem	680 K
kuverte	088 K
	Skupaj
	104748 K
	če odštejemo
	38550 K
	ostane „dobička“
	66198 K

Pa je gotovo tudi na Kranjskem več takih slučajev.

Novo določbe pri tehtanju klavne živine. Vojno ministristvo je glede tehtanja oddane klavne živine izdalo naredbo, ki določa: Dosedaj se je tehtala oddana klavna živina v kraju, kjer je bila oddana, pri čemer se je odbilo 5 odstotkov od žive teže. V bodoče se bo po morala tehtati tam, kjer se bo prevzemala, pri čemer bo odbiti samo 3 odstotka žive teže. Živina za vojaške namene se bo morala tehtati v navzočnosti za to določenega častnika ali uradnika. Za oddajne oziroma prevzemne kraje se smatrajo kraji, ki so oddaljeni od kraja, kjer se živina naklada, do 15 kilometrov. V bodoče se bo torej morala klavna živina tehtati samo v tistih krajih, katere bo določila okrajna politična oblast.

Zdravstvo.

SIFILIS.

(Dalje.)

IV. Kako delujejo sifilni bakterii v telesu.

Ta zgodba je pa dolga. Zakaj sifilni bakterii rujejo v telesu po več let, večkrat celo desetletja. Komaj izginejo na enem kraju, pa se spet pokažejo na drugem udu v drugi obliki. Tako romajo semintja, dokler ni telo popolnoma okuženo in razdejano. Splošno delimo potek te bolezni v tri stopnje, v prvo, drugo in tretjo stopnjo.

1. Prva stopnja

sifilitične bolezni se začne in konča samo na enem kraju telesa, in sicer tam, kjer so bakterii prišli v telo. Ko je namreč bakterii enkrat v telesu, zaenkrat ne sili več naprej, temveč se skuša kolikor mogoče ustaliti in utrditi kar na prvem mestu, kjer se je zmugnil skozi kožo. Največkrat so tista mesta spolni ud ali oči ali usta ali sploh obraz; morejo pa biti tudi kje drugje na ostalem telesu. Nekako čez štiri tedne se pokaže prvi učinek delovanja sifilnih bakterii. Na mestu, kjer so vdrlj v telo, se naredi pod kožo kakor grah ali leča debela, okrogla ali podoligasta bula, kakršna je bila pač rana, okrogla ali podoligasta. Bula nič ne boli in se čuti med prsti, kakor bi bil v koži košček hrustanca. Zdravniki jo imenujejo začetno sklerozo ali trdi šanker (rak). Ta začetna bula ali sklerozna je prva posledica boja med sifilnimi bakterii in med telesom. Bakterii izsesavajo in dražijo s svojimi strupi meso, meso pa se brani na ja način, da začne rasti, da bi prerastlo in zajelo bakterije; tudi prihajajo na pomoč belokrvna telesa, ki so najhujši sovražniki in požeruhi bakterii. Ker na enem in istem mestu raste meso in je natlačeni polno belih krvnih telescev ter zaeno vedno več sifilnih bakterii, je posledica vsega tega bula, ki je začetkom cela, pozneje pa se najrajši predre, posebno če jo drgne obleka ali kaj drugega. Potem teče iz bule silno nalezljiv gnoj. Začetna bula največkrat zopet izgine, nekako v 2 do 6 mesecih, le v redkih slučajih ostane, oziroma se ponovi. Toda s tem bolezen še ni končana.

Ko so se namreč bakterii v začetni buli nekoliko ustalili in namnožili, polagoma zapuste svoje prvo bivališče in potujejo naprej, najprej po bližnji okolici. Njihova pot so takozvane limfne žile. — Tu je treba nekoliko pojasniti! Kri, ki prihaja od srca po žilah odvodnicah, prinaša mesu hrano s tem, da iz prav majhnih odvodniških žilic pronicava krvni sok in obliva meso, da more meso iz soka srkati hrano in se rediti. Kar je krvi in krvnega soka ostalo v žilah, gre nazaj k srcu po venah ali žilah dovodnicah. Oni krvni sok pa, ki je stopil iz žilic v meso, se imenuje limfa, pa se zbira v posebnih žilah, ki smo jih imenovali limfne žile. Vse te žile se končno steko v eno samo veliko limfno žilo, ta pa oddaja svojo limfo blizu srca velikim veni ali žili dovodnici. V mesu pa vzame krvni sok marsikaj s seboj, kar bi krvi škodovalo, na primer razne bakterije. Da take škodljive snovi ne pridejo v kri, so pa v limfni žili posebne naprave, ki jih imenujemo limfne žleze ali limfne čistilke, oziroma precejalke. To so pletene ali gobaste mreže, kakor grablje pred mliniskim kolesom, in kar ni za kri, mora ostati onkraj grabelj. Poleg tega sedi na teh mrežah, podobno žabam, polno belih krvnih telescev, ki brž pograbbijo in umore prihajajoče bakterije, seveda če ni bakterii preveč in če ta krvna telesa po bakteriolemu strupu niso osamljena. Kaj ne, kako čudovita je božja modrost tudi v majhnih rečeh!

Kakor smo torej že omenili, romajo sifilni bakterii iz začetne bule po limfnih žilah dalje v notranjost telesa. Najprej pridejo do prvih limfnih žlez ali precejalk. Tu zaenkrat ne morejo naprej, zato obstanejo in se množe ter množje, v kolikor jih ne pomore krvna telesa. Ker je v žlezi vedno več bakterii, žleze odebele do velikosti fižola ali celo lešnika. Če je bila začetna bula na spolnih udih, oteko najprej žleze pod kožo, tako da postanejo vidne prostemu očesu; če pa se je začela sifilis z bulo

na ustih, oteko najprej žlezovke na spodnji čeljusti. Čez nekaj tednov se pa nabere v žlezah, ki najprej oteko in drže nazaj pogubne sifilne bakterije, toliko bakterii in krvna telesa kot branitelji tako oslabe, da bakterii predero svoj prvi jez in gredo dalje po limfnih žilah, dokler zopet ne pridejo do novih žlez. Tudi te oteko in slednjič omagajo. Tako polagoma oteko vse limfne žleze, bakterii prodirajo od žleze do žleze, dokler končno po več tednih ne pridejo do prave krvi. Tedaj se začne druga stopnja v sifilni bolezni, v kateri okužijo bakterii vse telo. Zdravniki pravijo: lokalna (krajevna) bolezen se je razvila v konstitucionalno (splošno) bolezen.

2. stopnja

v sifilni bolezni nastopi, ko pridejo in se ustalijo bakterii v krvi. S krvjo se potem razvijajo po vseh delih telesa. Tako zastrupijo za leta in leta vse telo, toda najrajši se drže v onih silno drobnih žilicah, ki so razporedene v zunanji koži in v notranjih sluznicah. Tu najbolj kažejo svojo moč in tu se najbolj očitno javljajo znaki njihove prisotnosti.

Potem, ko so prišli sifilni bakterii v kri, nekaj časa mirujejo, navadno šest do sedem tednov. Treba jim je počitka in nove okrepiteve v boju zoper kri. Bolniku se zdi, kakor da je popolnoma ozdravel. Ali ko bolnik najmanj pričakuje, pa začne z napadom. Pri nekako tretjini bolnikov obstoji prvi napad v mrzlici, ki sicer ni velika, a jo spremlja hudo trganje po kosteh v glavi, pod komolcem, pod kolonom, v rebrih in čisto celo po licih. Bolniku se zdi, kot bi mu nekdo vrta po kosteh, je ves iz seha, ne more spati, v kratkem postane bled in suh ter nesposoben za delo.

Za prvim napadom, s katerim pa bakterii zlasti krepkim ljudem prizaneso, sledi drugi napad, ki je zaeno glavni znak druge stopnje v sifilni bolezni. To so raznovrstni izpuščaji po koži in sluznicah, katere zdravniki nazivljejo z eno besedo: sifilidi. Zadnji vzrok teh izpuščajev so sifilni bakterii, katerih se največ nabere v kožnih malih žilicah, odkoder ne morejo zlepa naprej. Tu je glavno bojišče med bakterii in krvnimi telesci. Vse je na enem kupu, zato se žilice raztegnejo, kri stopa z bakterii vred tudi iz žilic — posledica tega so izpuščaji v koži in sluznicah. Da so izpuščaji od krvi, dokazuje tudi to, da so izpuščaji enakomerno razdeljeni na obeh straneh telesa prav tako, kakor so žilice na obeh straneh enako razporedene. Razne vrste izpuščajev se vrste ena za drugo ali pa nastopajo tudi istočasno, na vsakem delu telesa druga vrsta. Čez nekaj časa izginejo, pa se zopet pokažejo. To se ponavlja po več let, posebno če se bolnik nič ne zdravi.

Najprej se izpušče takozvane pege ali fleki. Okroglaste so, največje kakor desetvarski novc, in rdeče kožo po životu, rokah in nogah, obrazu pa prizanašajo. Najdalj čez dva mesca zopet izginejo, a se rade ponove. Na vratu, zlasti pri ženskah, se rade spremene v bele pege ki dalj časa ostanejo. To je levko-derma.

Druga vrsta izpuščajev so sifilitične bradavice. Trde so, rjavo-rdeče, ki se kakor leča ali celo kakor lešniki dvigajo iz kože. Tudi po obrazu so nasejane, zlasti na čelu tik pod lasmi, kjer jih nazivljamo: venerina krona. Na spolnih delih in pod pazduho se te bradavice zaradi drgnjenja in vednega potu rade predro, tako da teče iz njih grda, silno smrdeča, a še bolj nalezljiva tekočina. Zdravniki so jim dali ime široki kondilomi. Tudi sifilitične bradavice izginejo po dolgem času, a puste za seboj rdečkasto rjavo brazgotino.

Še bolj opasna je tretja vrsta sifilitičnih izpuščajev, to so sifilni mozolji. Ti mozolji so kakor majhni gnojni mehurčki, ki se sčasoma posuše v »krasto«. Če krasto odtrgamo, se nam odpre z gnojem in bakterii obdana rana, ki se le nerada zaceli v vidno rjavkasto brazgotino.

Na kratko torej lahko rečemo, da v drugi sifilni stopnji napadajo kožo najprej sifilitične pege, potem še hujše bradavice, a končno najhujši mozolji.

Kakor z zunanjo kožo, podobno se godi pri sifilitičnih bolnikih tudi v notranjo kožo, s sluznicami v ustih, v grlu, v sapniku, v čre-

vesih. Tudi tu se vrste pege, bradavice in mozolji, ki se pa navadno sprevržejo v dolgotrajne rane. Sluznica postane rjavordeča. Otačejo tudi bezgavke. V jabolku, kjer nastaja glas, povzročijo sifilitični izpuščaji in rane trajno hripavost in težko govorjenje. V črevesih se naredo vsled sifilnih bakterii najrajši rane, ki delajo bolečine in po ozdravljenju zaradi brazgotin izože črevo tako, da hrana rada zastaja.

Poleg izpuščajev in gnojnih ran v koži in sluznicah trpe sifilitični bolniki v drugi stopnji še druge neprijetnosti: mnogo jih izgubi v kratkem vse lase na glavi in drugih delih telesa, tudi trepalnice in obrvi izpadejo. Drugim se razdrobe in izpadejo nohti na nogah in rokah. Tretji silno trpe na trganju v ušesih ali na vnetju v očeh. Za neštete so to prave vice za — greh, vice, ki trajajo čisto dve leti ali pa še dalj.

Matl.

Mrak je temni že objel krajino,
v grobni pokoj vso zavil ravnino,
grobni mir objel je kočjo belo,
spanec v kočji mater osamelo.

Težek sen mi sanja stara mati.
»O Iváne, sinko moj ti zlati,
sinko moj ti zlati, pridi
'z boja, da te mati zopet vidi.«

Vidi mati svojega otroka:
v prsih rana mu zija globoka,
a iz rane kri mu rdeča teče...
Tih Ivan materi šepče:

»Daleč, kjer stoje gore Karpáti,
v grob so deli vašega Ivána;
teško, težko mi po vas je mati,
da ne morem v grobu tihem spatí.«

Preden v jutru zlati zor napoči,
prebudi iz sna se mati v kočji;
plače mati v šilni bolečini,
plače po Ivánu, svojem siní.

Stara mati kočico ostavi,
daleč se od nje na pot napravi,
Ide po neznanem, širnem sveti:
enkrat mora še Ivána zretí!

Daleč, daleč ruska je dežela,
mati stara, siva že in vcla,
Trudno leze čez ravan peščeno,
nože težke, težje srce njeno.

Mesce tri mi starka je hodila,
vroče potoma Boga molila.
A po mescih treh prišla v Rusijo,
kjer junaki v tihih grobih spijo.

Grob pri grobu se na polju vzdiga,
križ pri križu se nad grobi dviga.
»Oh pokaži, Bog, mi v tej-le sili,
kje počiva Ivan, sinko mili!«

H grobu se za grobom starka klanja,
kliče dete svoje brez nehanja:
»Ivan, Ivan, ti otrok moj zlati,
odgovori, jaz sem, tvoja mati!«

Tiho po grobeh junaci spijo,
jadni mamki ne odgovorijo.
Starka smrtno zapusti planjavo,
dalje v rusko zemljo gre krvavo.

Pa z bojišča hodi na bojišče,
po grobovih tam otroka išče,
in kjerkoli grob neznan sameva,
svoje ga Ivana kliče reva:

»Ivan, Ivan, ti otrok moj zlati!
Odgovori, jaz sem, tvoja mati!
Brez števila grobov obhodila,
a nobena prava ni gomila.

Sredi gore, nizek in samoten
skriva se pod hrastom grob tihoten.
Trudna pod drevo na grob poklekne,
v tihi grob bolestno starka jekne:

»Ivan, Ivan, ti otrok moj zlati,
odgovori, jaz sem tvoja mati!
Glavo skloni, sluša hrepeneče.
Čuj, iz groba votel glas šepede:

»Teško, teško mi po vas je, mati,
da ne morem v tihem grobu spat!
Vikne starka, da se v hrib razlega,
da po dolu glas odmeva z bre.

Grebe mati zemljo raz gomilo,
koplje jamo v grob še z zadnjo silo. —
Ko je v tretje luna posijala,
do sinu je mati izkopala.

Dolgo, dolgo mu v obličje gleda
in poljubi ga na ustna bleda,
gorko ga poljubi ter omahne — — —
Smrt poljub svoj v njeno lice dahne.

M. D. in M. C.

Služit je šla . . .

Bela šerpa, ki jo je ugledala v cerkvi... živalni stroj, ki ga je slišala na vasi... pevkini glas, ki se je razlegel s kora... pogovor mestno napravljenih deklet na praznik popoldne jo je zmotil. Pa odkod ta zapeljiva šerpa, odkod ta mlada dekleta?... V mestu so služile, iz mesta so ob praznikih prihajale. Bajtarske hčere so bile in sila jih je gnala po svetu. Pa so ji pravile osemnajstletni Hanci o lepem mestnem življenju, o lahkih službah in prijetnih zabavah. Pač tudi kako neprijetnost so nehote razodele, večina grenkosti, ki objema ljudi v mestu, so pa zamolčale. In tedaj je leglo Hanci v dno duše. Sicer je že od jeseni, ko so ji odnesli mater na farno pokopališče, ni več veselilo biti pod očetovo streho. Grozno pusto in dolgčas se ji je zdelo. Odkar pa je slišala one pogovore, ji ni bilo več obstanka. Mislila je in sanjala, prosila in moleđovala pri svojem varhu — zakaj oče in bratje in sestre so bili razkropljeni po daljni Ameriki — dokler ni slednjič dobila dovoljenja, pa tudi pisma za službo iz mesta.

Pa je potrkala Hanca zgodaj zjutraj pri Matičkovih. Reza, ki je svoj čas tudi služila v mestu, naj jo spremi v službo. Kmalu sta bili pripravljene na pot. Režina mati — saj njena počiva na pokopališču pri fari, je pokrižala Hanco in pokropila z blagoslovljeno vodo, rekoč: »Za mater molli, pa bo vse dobro.« a Hanca je že stutila, da ne bo dobro. Se je zgovorno naročala pozdrave za znanke in prijateljice, a ko ste pričeli odhajati, tedaj se jo z žalostjo ozrla na očetne vrtove in njive in travnike. In zdelo se ji je, da ji kličejo: »Nikar ne hodi! Saj ti ni treba; saj nisi iz bajte! Tvoji predniki so živeli ob nas veselo ure, kakršne so tudi zate prihranjene.« In sredi drevja se je belila očetna hiša in tudi hiša, se ji zdí, da ji kliče: »Ostani mi zvesta vsaj ti! Ali ni dosti, da se potikajo drugi brez doma po svetu, ko je vendar prostora v meni za vse?« In tik za

hišo je stala farna cerkev, pa tudi ta, se zdí Hanci, da ji kliče: »Ostani, ne hodi! Svet je sicer velik in lep, pa tudi brez srca in ljubezni.« Tudi na pokopališču se je ozrla in zopet se ji dozdeva, da sliši iz temne jame očitajoč materin glas, ki ji pravi: »Torej tudi ti. Tako ga ne bo, ki bi mislil in molil zame.« Še tu in tam se je Hanca ozrla na poti do pošte, pa od vseh strani je odmeval isti resni, svareči glas. Ze se je kesala svoje poti, že jo je peklo v dno duše, rada bi popravila, ko bi se le dalo brez govorjenja... Pa kar je, je. Poštni voz se je zazibal in z njim se je odpeljala Hanca.

Služba se je pričela. Pa oh! Koliko razočaranja. Delavrik: doma od jutra do večera, tukaj pa še v pozno noč.

Zjutraj moram prva vstati,
ko še drugi vsi leže
in zvečer ne smem zaspati,
dokler vsi ne pozaspe.

Delo: doma tako različno, sedaj v kuhinji, sedaj v hlevu, sedaj na njivi, pa zopet na polju, senožeči, v vrtu. Vsak čas, vsako vreme prinese drugačno opravilo in vse delo je uspešno, plodonosno, povsod lahko pokažeš, kaj delaš... Tu pa dan za dnem isto: ribanje, snaženje, pometanje, čukanje s karto na jestvine in komaj nehaš, že moraš znova pričeti. Zares ni praznika, ni nedelje, temni hodniki, strme stopnišče, oblaki prahu, valovi smradu, ni petja, ni rož.

Družba: doma ti doni iz vsakega obraza smeh in pozdrav, povsod živahna odkritost in in ljubka šaljivost... Tu pa zadirčni in zapovedujoči glas gospodujočih, nihče ne vpraša: si zdrava, si bolna, eno samo besedo poznajo: služba, delaj!

Znati moram vse olike
kakor jih zahteva čas,
moram delati razlike,
kakor višjih poje glas.
Zdrava moram biti vedno,
tudi, če me vse boli.
Oblačit' se vedno čedno,
skorej kot gosposka hči.

Za službo: morda malo več denarja kot doma, pa kaj ko moram dati toliko za obleko, za čevlje...

Oh da, razočaranja, razočaranja tudi v takih stvarih, o katerih bi vam tudi Hanca v vsaj svoji bridkosti ne hotela pripovedovati. Mislila je, da je mesto polno veselja in solnca, pa spoznala je, da je polno žalosti in bridkih prevar. In mesto da bi se razvijalo na očetovem domu kot skrbna, bodoča samostojna gospodinja, je jokala in hirala kot revno službeno dekle...

**Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje:**

Ljudska posojilnica
Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6
(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obre-
stuje po 4 1/4% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.
Glej inserat!

Iz spomina na dr. Kreka.

(V »Dom in Svetu« napisal Ivan Dolenc.)

Odlomki.

(Konec.)

Foerster definira v »Jugendlehre« nekeje pojem izobraženosti kot zmožnost, ločiti glavno od stranskega. Dr. Krek se je zavedal temeljev, na katerih mora stati kristjanovo življenje po Gospodovih besedah. Prva in poglavitna zapoved: Ljubi Boga! Tej enaka: Ljubi bližnjega kakor samega sebe! V praktičnem izvrševanju teh zapovedi pa je hodil po deloma neizvoženih potih, ki mu jih je kazal njegov izredni um. Ljubezen do bližnjega ga je nagibala h kraljevi dareljivosti, ki jo je pa smatral samo za nebitven ali vsaj lažji del svojih dolžnosti do bližnjega. Vršenje te dolžnosti mu je bilo po moji sodbi razmeroma lahko. Saj je vedel prav tako kot Horac, čigar dela so mu ležala v ljubljanskem župnišču na nočni omarici, da je življenje prekratko, da bi navezoval človek svoje srce na zaklade. »Ko umrjem, rajši hočem, da imam 5 goldinarjev dolga kot 5 goldinarjev denarja,« se je šalil sam s svojim dostikrat praznim žepom. On je zrtvoval bližnjemu veliko več kakor »gnar«, kot je nekoč to besedo izrekel zaničljivo v ne vem kakem narečju. Položil je na oltar bratoljubja mirno uživanje življenja. Skozi njegova redno odprta vrata so prihajali tisoči — ne stotine! — in s svojimi željami ga motili pri obedu, tudi klicalci iz spanja. »Jaz sem kot muren, ki pred njegovo luknjo vedno kdo stoji in beza: Muren, muren, pridi ven!« in doktor je šel, pa naj je deževalo ali medlo in smo drugi uživali udobnost doma in družbe, v najbolj oddaljene hribe, dostikrat sam.

Pri tečaju na Sv. Joštu je nekoč stavil vprašanje: Kaj je politika? Pridružili smo se tistemu, ki jo je definiral kot skrb za javno blaginjo, torej izvrševanje ljubezni do bratov en gros. S tega stališča razumemo Krekov poklic: javno delovanje. Vedel je, da vrši ljubezen do bližnjega temeljiteje, izdatneje takrat, ko preventivno zabranjuje revščino, krivico, greh s »svojim delom kot organizator in politik, nego takrat, ko zdravi z zasebno miloščino rane, ki so dostikrat le simptom socialne bolezni.

Prevzel svojih moralnih dolžnosti je pa originalna glava tudi vedel, da obstoji vrednost konvencije, načina našega medsebojnega občevanja, v tem, da nas v življenju mnogokrat obvaruje, da ne grešimo proti bratovski ljubezni. To dolžnost pa je doktor vršil po svoje. Če je koga imel rad, je to dotični dobro vedel, pa naj ga je tudi pri obisku sprejel z besedami: »Tegale hudirja pa že doigo ni bilo pri nas!« Če pa tvojega dejanja ni odobraval, si tudi takoj vedel, pri čem si, in nisi živel v nikakih napačnih predstavah. Iskal je božjega kraljestva in njegove pravice, obteževal si pa ni svojege poklica z nikakimi postranstvimi, ki niso bile primerne njegovi samorasli osebnosti. Lepo je pisal o njem nekdaj v »Novinah«, da mu ni bil nikdo enak in nikdo podoben.

Čutil je svojo odvisnost od Boga nekako neposredno; vedel je, da hodi po ravni poti do Njega le tisti, ki mirno poslušajo glas vesti; samo na solncu svobode uspeva duša in se obvaruje npravne pohabljenosti in hlapčevstva. Ne bom ga pozabil, ko mi je rekel s tisto preprostostjo, ki pride naravnost iz srca, brez najmanjšega patosa, kot bi odprl za hip vrata v kamrico srca, ki jo pokaže le rekdokdaj: »Prostost, to je nekaj, za kar bi rad dal svojo kri.« Osebnost je bil on prost; tudi bi ne bilo tistemu, ki bi ga hotel zaslužiti, lahko, najti na prebrisanem možu slabosti, za katero bi ga trajno privezal. Osvoboditi pa je hotel nas vse topega svobodomiselnstva, kapitalizma, tujstva. Samo mož s tako iskreno notranjo potrebo po svobodi je mogel postati apostol osvobojenja Jugoslovancov.

Doktor je imel lastnost, ki redko krasi učenjaka, da je govoril z vnemo in zanimanjem o vsakem predmetu, ki ga je sprožil sopotnik. S pastirjem, drvnikom, delavcem, hote-

firjem, naravoslovcem, beračem, z učiteljico, oskrbnico v pastirski koči — z vsakim je bil dober znanec v kratkih besedah, vsakemu je vzbujal zaupanje dostikrat nepoznani drug, ki je kazal za njegove razmere toliko zanimanja in umevanja. Ta privlačna sila Krekove osebnosti mu je odpirala srca rojakov, kazala njihove potrebe in ga storila nekronanega vladarja. Kdor je prišel kdaj z njim v dotiko, je imel prostor v njegovem srcu in spominu, ki ju je zase rabil tako malo.

Posebno rad pa se je razgovarjal z višokošolci, menda zato, ker je videl, da so ti najbolj potrebni koča, ki dá njihovemu duhu hrane spricho lakote, ki jo zapusti visoka šola, ker je vedel, da ti najtežje najdejo svojo pravo razmerje do bratov in do Boga, oni veliki okvir, v katerem dobi vsak posameznik svoj ljubidelokrog in svojo srečo.

Listek

Izgubljeni sin.

Povest. Pisal Erik Friesen. Prevel ***.

(Dalje.)

Rolf najpreje prekine molk: »Hvala vam, da me sprejmete v svoji hiši, gospod Harrison, kljub vsemu, kar se je zgodilo.«

Stari Harrison jezno zamahne z roko. »Ne boste mi zamerili, gospod,« temno odvrne po kratkem odmoru, »nekaj sem želel, vas še enkrat videti v življenju in vam zabrusiti v obraz: Ničvredni popovi! — in da si danes po osmih letih drznete stopiti pred moje obličje ter prositi za roko moje hčerke, to se mi zelo čudno zdi ter me napolnjuje s srdom. Le zaradi Magdalene vam ne pokažem vrat. Samo eno zahtevam od vas, preden se nadalje razgovarjava: razložite mi na kratko, kaj vas je pred osmimi leti v Damasku privedlo do tega, da ste tako podlo ravnali!«

Lahna rdečica zalije Rolfovo čelo pri teh brezobzirnih besedah starega moža. Vendar se premaga. »Rad vam pojasnim vse, kar želite. Opravičeno zahtevate to, gospod Harrison,« reče resno. Nato napravi kratek odmor, da se zbere, nakar nadaljuje nekoliko razburjeno: »Kmalu potem, ko sem pred kakimi enajstimi leti prišel v Damask, sem spoznal nekoga sirskega trgovca, po imenu Abdallah. Ta me je vveljal v neki opijski salon — v mojo nesrečo. Kakor vam je znano, učinkuje opij zelo škodljivo na človeka. Pod vplivom opija sem postal član neke skrivne zveze v Damasku, neke fanatične, strastno družbe, ki si daje sama sebi silno stroge postave, ki jih izpolnjuje s kruto strogostjo. Tudi Sicer Abdallah je bil član te zveze kljub temu, da je nekaj let popreje s svojo hčerko prestopil h krščanski veri. Ta hčerka je pozneje postala moja žena.«

»Prosim, povejte kratko,« ga prekine Robert Harrison, ki se mu gubanči čelo. »Ona sirska deklica me bore malo zanima.«

Rolf se molče prikloni. Potem nadaljuje: »Takrat sem bil še srečen mož — srečen, saj sem se zavedal, da me ljubi najplemenitejša, najkrasnejša deklica na svetu — ljubi vaša hčerka, gospod Harrison! Vsa moja duša je bila polna Magdalenine podobe; s Fatimo, Abdallahovo hčerko sem občeval le prijateljsko, bila je v mojih očeh še otrok. Pri nekem zborovanju one skrivne mohamedanske zveze pa je bilo sklenjeno, da mora umreti neki član, ker se je prežrešil zoper zvezina pravila, — in mene je zadel žreb, da izvršim umor.«

»Veliki Bog,« zavpije prestrašeno Robert Harrison. »In kaj ste storili?«

»Samo po sebi se razume, da bi ne bil nikdar izvršil umora,« odvrne Rolf resno. »Vedel sem pa, da zapade moja glava, če odrečem zvezi pokorščino. Vedel sem, da je moje življenje izgubljeno. Kar mi Abdallah

napravi čudno ponudbo.« Rolf je šel nekaterikrat globoko po sapo, preden počasi nadaljuje: »Abdallah je bil hudo bolan in mu je bilo, kakor so rekli zdravniki, živeti le malo časa še. Zato mi je ponudil, da zamenja z menoj in se da prostovoljno zvezi na razpolago, da izvrši njen sklep, umoriti trgovca s čajem Assad Enirja. Hotel je tudi priložiti znatno vsoto denarja, če bi se zveza brauila, sprejeti zameno. To vse pa je pod pogojem — pod pogojem, da se poročim z njegovo hčerko!«

»In vi ste sprejeli to sramotno zameno?«

Rolf nič ne trene z očmi, ko zaničljivo zre vanj stari mož. »Da, gospod Harrison, sprejel sem, ker sem vsled živjanja opija postal slabši — in nisem bil v stanu napraviti odločen sklep in krepko ravnati. Popreje bi bil rajši umrl, kot pa da bi se poročil z drugo kakor s svojo Magdaleno. Sedaj pa, pod vplivom opija —«

»Kaj se je zgodilo z Abdallahom?« Robert Harrisonov glas zveni trdo, rezko.

»Gotovo se je tudi on branil umoriti Essad Emirja, zato je pač zapadla tudi njegova glava. Gotovega pa nič ne vem. Pa precej po moji poroki je potoval v Palmyro, kjer se je ravno mudil Essad Emir, in se odtod ni več povrnil. Popreje pa me je še odkupil od mohamedanske zveze s precej visoko vsoto — zaradi svojega otroka. Do denarja mu ni bilo. Dve leti pozneje je umrla Fatima — upam, da podrobnosti o tem ne zahtevate, gospod Harrison —«

Rolf napravi kratek odmor, potem pa na znamenje Harrisonovo mirneje nadaljuje: »Kmalu nato sem se podal na dolga potovanja. Ogibal sem se ljudi. Igral sem na orglje, h katerim me je vlekle že dečka, — to je bilo moje edino razvedrilo. Kmalu sem si pridobil neko spretnost na tem instrumentu. Ker me je neprestano vlekel v Newyork, kjer sta bivala dva človeka, ki sta mi bila edina draga na svetu: Magdalena in moj oče, sem se pred nekako enim letom izkrcal v Newyorku. Očeta nisem dobil več živega. Umrl je, in jaz mu nisem mogel zatisniti oči! Vse moje premoženje je pred smrtjo naložil pri neki tukajšnji banki, ker je še vedno upal, da se prej ali slej vrnem v Newyork. S krvavečim srcem sem dvignil denar, skoraj en milijon dolarjev; s precejšnjim delom te vsote sem zgradil koncertno dvorano. Nikdar bi si ne bil upal, se zopet približati vaši hčeri; pa previdnost božja je hotela drugače. Gospod Harrison — sedaj Rolf vstane in stopi tik pred starega moža — »Magdalena in jaz nisva nikdar nela ljubiti drug drugega. Prosim vas še enkrat po vseh pravilih za roko vaše najstarejše hčerke!«

Tudi Robert Harrison se je dvignil. Roke na hrbtu sklenjene stopa stari mož z dolgimi koraki po sobi gori in doli. Še se obotavlja z odgovorom.

»Vi ste torej rešili svoje življenje na stroške drugega življenja?« nakrat zakliče z rezkim glasom Robert Harrison, se postavi tik pred Rolfa ter zre nani z modrimi, bliskajočimi se očmi. »Vaša preteklost je še klavernejša, kakor sem mislil. Pa kljub temu — moram vam priznati — me je včeraj močno pretreslo vaše igranje, so me ganile vaše besede. Sedaj vas vprašam odprto in pošteno: se-li smatrate zmognega, moje hčerko tako osrečiti, kakor zaslužiti?«

Pri zdajnjih resnih, skoraj slovesnih besedah starega moža postane Rolf metvaško bled. Šele čez nekaj časa odgovori: »Gospod Harrison, ne verujem, da bo vaša hčerka z menoj tako srečna, kakor zaslužiti — pa rtev, ki jo prinaša, ne bo zastoni. Morda reši eno dušo!... Ako me pa, gospod Harrison, smatrate za popolnoma nevednega vaše hčere, povejte odkrito! Dam vam svojo besedo, da ne bom nikdar več nadlegoval Magdalene, temveč bom zapustil Newyork.«

»O tem vprašanju ima odločiti samo moja hči,« odgovori stari mož. Nato odpre vrata ter pokliče Magdaleno.

»Pridi sem, moje dete!« pravi resno ter prime hčerko za roki. »Ta mož tukajle te vnovič hoče vzeti za ženo. Vprašam te, hčerka moja, si-li pripravljena, zapustiti starega

očeta, svoje sestre, svoj dom na ljubo možu, ki ina očitno na čelu pečať velike pregrehe? Na ljubo možu, ki ga morda obtežuje prokletstvo božje?«

»Ne, Magdalena!« zavpije Rolf vmes. »Nisem od Boga preklet. Toda tvoja usoda kot moje žene ne bo lahka. Premisli, preden privoliš!«

Resno se ozira Magdalena po Rolfu in po očetu in potem zopet po Rolfu. Potem reče slovesno:

»Da, Rolf, hočem postati tvoja žena!«

Dve leti sta minuli, odkar je Magdalena Harrison pri oltarju Rolf Durbanu prisegla ljubezen in zvestobo — »dokler vaju smrt ne loči...«

Družabni prostori vile »Helios« v imenitnem devetem newyorškem okraju so sijajno razsvetljeni. Četrtek večer je, redni tedenski sprejemni dan gospoda in gospe Durban.

Množice ljudi valjuje skozi elegantno in lagodno opremljene sobe. Iz daljave zveni na lahno godba: violina in klavir. V posebno rožnato opravljeni sobi stoji hišni gospodar, Rolf Durban, ter se naslanja na peč. Ravno pripoveduje neki dohodek gospodom in gospe, ki ga obdajajo. Ne odklikuje se po izvirnosti, kar pripoveduje; pa Rolf zna pripovedovati tako spretno, da imajo poslušalci vtis, kakor bi se jim odkrival dogodek svetovnega pomena. Z njej lastno milino se giblje hišna gospodinja med svojimi gosti, postoji tu, da pove znanemu pisatelju par prijaznih besedi o njegovem najnovejšem delu, tam se vspodbujajoče nasmehlja kakih bojazljivih deklici iz preprostega ljudstva.

Magdalena je v teku dveh let svojega zakonca postala še lepša.

Ko stopa od sobe do sobe, ji ponovno splavajo oči k širokim steklenim vratom, ki se odpirajo novo došlim gostom. V hipu ji priigra smehljaj na ustnice. Hitro hiti Magdalena očetu nasproti. Robert Harrison se zadovoljno smehlja, ko ga vodi Magdalena skozi celo vrsto sob in med tem veselo kramlja. »Glejte, očka! Tamle zadaj pri oknu je prijazen, miren prostor. Od tam lahko slišite Rozo igrati na violino. Predstavila vam bom potem tudi dr. Mansfielda.«

»Dr. Mansfield? Kdo je to?«

»Stric je Rozine prijateljice. Nelly Kinsley, mlad zdravnik, ki mnogo obeta. Vam ni Viola še ničesar o njem pripovedovala, oče?«

»O, že vem, odkod piha veter!« se smeje Robert Harrison. »Že prav, le pripelji mi sem mladeča mazača! Sicer nisem mislil, da me bo tako kmalu zapustila tudi druga hčerka. Pa kaj se hoče, — to je pač usoda staršev!... Pa, je-li stvar že zrela?«

»O kaj še. Nikari ne namigavajte!... Pa, saj ostanete pri meni ves teden, kajne, očka?«

»Ne, Magda, nemožeče. Največ dva dni. Jakob Robinson, novi kupec moje pristave — sicer krasen dečko — prihaja skoraj vsak teden k nam, da z Rozo igra četveročno — in se hoče z menoj nekaj pomeniti zaradi pese... Kaj svetuješ ti, dete?«

»Že dobro, ljubi oče — o tem pozneje... Tako oče, sedaj smo na mestu. Vsedite se, oče! Takoj pripeljem Rozo.«

Ravnokar se je okoli mlade, visokorase deklice spletel venec občudovalcev. Deklica je vsa belo oblečena, ima šopek rož za pasom, rožo ima tudi v temno plavih lasih, ki se razpletani vsipljejo no vratu in hrbtu — prava vtelešena pomlad.

»Takoj pridem, Magda!« odvrne veselo se smehljaje na Magdin klic. »O, ste tukaj, ljubi očka! No, kaj pravite k moji zunanosti?«

Robert Harrison zadovoljno prikima ter pogladi z roko žareči lici svoje najmlajše hčere. Potem se ozre na Magdaleno. Se vedno je ona njegova ljubljena in je veselje njegove starosti, da se je poroka njene hčerke tako dobro obnesla. Sedaj se dvigne tudi Viola izza klavirja ter pozdravi očeta.

»Kje pa je dr. Mansfield, Viola?« vprašuje oče živahno. (Dalje.)

Cut blagovščnosti se pojavi, ako vsled preblajenja, prepiha ali vlažnosti boleče ude vtremo s Fellerjevimi bolečine tolažicim rastlinskimi esencnim fluidom z zn. »Elzalluid«. Premnogi zdravniki priporočajo pri bolečinah revmatičnega izvora to dobrodejno masažo. Fellerjev »Elzalluid« ima med vsemi vteralnimi sredstvi najodličnejše mesto in ga s čim drugim ni moci nadomestiti. Njegov dobrodejni, bolečine tolažični učinek hvaljivo skoro vsi, ki so ga rabili, v deloma vznešenih zahvalnih pismih in čez 100.000 takih prostovoljnih priznalnih pismem je na razpolago. Obenem je pa to mnogočislano domače zdravilo cenejše nego drugi preparati, ker hoče biti pravo ljudsko zdravilo. 12 steklenic stane franco samo 14 K 32 vin. in se naroče pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 16 (Hrvaško). Obenem tudi lahko naročimo Fellerjevo voljno odvajajoče rabarbarske kroglice z zn. »Elzakroglice«, izborno želodčno zdravilo, 6 skatlic franco samo 7 K 37 vin. Teh obeh preizkušenih zdravil bi ne smelo manjkati v nobeni hiši. Priporočamo Elzaprparate radi in iz prepričanja. Zanesljivo sredstvo proti kurjim očesom je Fellerjev turistovski obliž z zn. »Elza« za 1 krono in 2 kroni. Izplača en sam poizkus. (ea)

To in ono.

Čuden pljuvalnik. V palači lepe Imperije, znane rimske lepotece 16. stoletja so bile vse sobe tako sijajno opremljene s preprogami, slikami, vazami in drugimi dragocenimi predmeti ter s tako izbrano opravo, da je španski poslanec, ko je nekoč obiskal to damo, pljunil nekoč nekemu služabniku v obraz, ker ni odkril nikjer primerne prostora za to svojo potrebo.

Desničarji in levičarji. Japonci levo roko rabijo z isto spretnostjo kot desno.

Leseni topovi. Ko je pred leti divjal za Kitajskem znani upor boksarjev, so se le-ti proti sovražnikom posluževali lesenih topov. Švedski kralj Guštav Adolf je pa vlačil s seboj v bitke lopove iz — usnja.

Nelepa navada. Ko je beneška ljudovlada bila na višku svoje moči in sijaja, so nosile beneške dame malo kožuhovino krog vratu v ta namen, da so otrešale bolhe, ki so se silno rade zbirale v teh kožuhovinah.

Neprijetni meščani. V letu 1910. so med vsemi berlinskimi meščani našli samo dve petini v Berlinu rojenih prebivalcev, tri petine v tujini. Članov je bilo rojenih drugod.

Dolgo vzdržje. Dobro rejn pes vzdrži štiri do šest tednov brez hrane, preden pogine.

Umrljivost. Med vsemi deželami ima Norveška najmanj umrljivosti. Na vsakih sto ljudi jih umre na leto 14 odst., med tem ko jih umre na Francoskem 20,3 odst.

Najvišja železnica na svetu je centralna železnica južnoamerikanske ljudovlade Bolivije. Ta železnica teče 4880 metrov visoko nad morjem. Pomislimo, da naš Triglav meri 2865 metrov.

Velika mesta. V Evropi je 188 mest, ki imajo nad 100.000 prebivalcev. In sicer jih je v Avstro-Ogrski le 9, med tem ko jih naštejemo na Nemškem 50.

Africanski izvoz. Afrika je pravzaprav zelo bogata dežela. Iz nje izvažajo: bombaž, diamante, slonovo kožo, žito, zlato, kavo, kakao, kavčuk, palmovo olje, nojeva peresa, žlino, volno in sladkor.

Še sedaj primerni izreki. Rudolf Habsburški je imel te-le lepe izreke: Dobro vladati je veliko večja umetnost kot pa države meje povečavati. — Knez naj ne gleda na to, da daleč vlada, temveč da dobro vlada.

Cenzura za časa Marije Terezije. Jožef Sonnenfels, profesor na dunajski univerzi, je izdajal za časa Marije Terezije več političnih časopisov, v katerih je zelo odkritosrčno hčal takratne razmere. Zato mu je cenzura večkrat pobelila cele strani. V takih slučajih se je žel

profesor pritožiti naravnost na cesarski dvor. Ko zopet pride nekoč, ko je bil že večer in se je cesarica zabavala ravno z igranjem na karte, je blagohotna nadvojvodinja Karolina naznanila cesarici profesorjev prihod in njegovo pritožbo. Cesarica vstane in gre s kartami v rokah v sprejemno sobo in reče: »Kaj je? Ali Vas že zopet skirajo? Kaj pa Vam hočejo? Ali ste kaj zoper mojo vladu pisali? No, to Vam že vnaprej iz srca odpuščam. Dober patriot mora včasih potrpežljivost izgubiti. Pa jaz že vem, kako mislite. — Ali morda zoper vero? Saj niste norec. Morda kaj zoper pravnost? Pa umazanec riste. Če ste pa kaj zoper ministre napisali, potem Vam pa, ljubi Sonnenfels, ne morem pomagati, in sami gledajte, kako se boste oprali. Saj sem Vas dostikrat svarila.«

Iveri.

Živi kakor morež, ne kakor hočeš.

Revščina je med osmeritni blagi na prvem mestu, ker nas dviga nad časno hlepenje. — Ako kdo čuti poklice za redovni stan, je to velika milost božja; ako si v tem spornal glas božji, rau moraš slediti brez ozira na starše in srodnike. (Bl. Klemen Dvořak.)

»Boljša ljudje mislijo, da ni treba, da bi bili dobri.«

Kaznuj otroka takoj, kakor hitro opaziš pogrešek (irno, svoeglavnost, nepokorščino), četudi je otrok šele eno leto star. Ena grenka kapljica v tej dobi več izda, kot pozneje cel sod pelina. Največ tožb o nerodnih otrocih in ponesrčeni vzgoji ima svoj vir v tem, ker so starši otroka v prvih letih zanemarili in niso kaznivno nastopili.

Za razvedrilo.

Gotov račun. »Torej, Janezek,« vpraša učitelj okrogločelnega učenčka, »vzemimo, da imaš ti tri jabolka, Tonček pa štiri. In ti bi potem vzal Tončkova jabolka in bi jih položil k svojim, kaj imaš potem?« — Janezek srčno: »Pretep.«

Navihani Mihec. Mihec vpraša učitelja: »Prosim, gospod učitelj, ali je učenec kaznovan tudi za take reči, ki jih ni naredil?« — »Za take reči vendar ne more kaznovan biti, glej ga no, tepčka, kako neumno vpraša,« mu zatrdi učitelj. »Jaz nisem naredil domače naloge,« se nato oglasi zmagošlavno Mihec.

Solska naloga. Jurček piše solsko nalogo. Učitelj jim je naložil, naj opišejo konja. Jurček piše: Konj je zelo koristan žival. Ima štiri šape, na vsakem voglu eno in v zadnjem kotu ima rep. Na drugem koncu pa ima glavo. drugače kot pri slonu, ki ima na obeh koncih rep. Konj je edina žival, ki nosi čevlje, le da jih nikdar ne sezuje, kadar gre spat. Ko bi bil jaz konj, bi bil rajši krava, ker kravi ni treba delati.

Listn'ca uredništva.

M. B.: »Domoljuba« sedaj seveda ne pride v Ameriko. — M. M.: Družba sv. Mohorja je izdala izbrane Gregorčičeve pesmi. Obrnite se do nje. Za celotne naročite v Katoliški bukvarni v Ljubljani. — F. Č. B. Ujetniki iz Rusije stalno prihajajo; ker jih je pa tam precej stotisočev, zato ne morejo vsi naenkrat. Ni še treba upanja izgubljati. — R. F.: Lahko brez dovoljenja. Iz Ljubljane gre vlak na Gorenjsko zjutraj okrog sedme ure in zvečer ob tričetrt na sedem. — M. K.: Vložite pismeno in dobro utemeljeno prošnjo na ondotni rudarski urad. — M. P.: To se bo še natančneje ukrenilo in ob pravem času naznanilo. — F. S. V. L.: V gimnazijo ste še vedno lahko sprejeti. Po dovršeni gimnazijski maturi lahko postanete uradnik pri pošti, železnici, davkarji, pri depozitnem uradu, policijskih uradih.

mornariški aspirant itd. Če pa hočete študirati naprej, Vam je odprta tehnika, vseučilišče, zemijedelska visoka šola, eksportna akademija, vojaška akademija, četrti letnik učiteljska itd. Pri vsi je treba študirati še najmanj štiri do pet let. V prvem razredu gimnazije se rabijo približno te knjige: Pipenbacher: Latinska slovnica in vadnica; Kočnik: Deutsches Lesebuch; Sket: Slov. čitanka; Breznik: Slov. slovnica; Pajk: Zemljepis; Matek: Aritmetika; Macher: Zivalstvo in rastlinstvo. Knjige bi morda stale 40—50 K. — A. J.: Vse se dobi v Katoliški bukvarni. — Z. V.: Ne posluje več, kolikor nam je znano. — L. K.: Za kadetnice, ki se sedaj izpreminjajo v vojaške višje realke, je treba dovršiti štiri razrede meščanskih šol. Gojenec stanuje v zavodu brezplačna oskrba je takorekoč izključena. Za natančnejše pogoje se obrnite na vodstvo kadetnic ki so za infanterijo v Mariboru, Liebenu pri Gradcu, v Trstu, na Dunaju, v Pragi itd.; za kavalerijo: Mährisch Weiskirchen; za artiljerijo: Dunaj.

G. nadučitelj X. Krznar Mali v Radovljici. — Gdč. T—r: Poslane gobe so iz vrste majevk (Maischwämme) in so užitne, posebno za juho so dobre. Zamenjati jih pa ne smete z nekimi podobnimi gobami, ki imajo korenino v obliki velikega gomolja, visoko steblo in pod klobučkom imajo krog stebela venček, a imajo isto barvo kot majevke in so zelo strupene.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Dunaj, 20. aprila 1918: 74, 56, 51, 21, 12

Nad 1.000.000 v rabil

Ženske lase

rezane in mešane kupeje v vsaki množini po najvišji ceni Matija Podkrajšek hrivec, Ljubljana, Sv. Petra cesta 37.

Agitirajte za

»Domoljuba«

IZJAVA.

Podpisana Marija Božič, posestnika hči iz Stranske vasi št. 5, preklidem in obžalujem svojo trditve, s katero sem dne 21. marca 1918, na velikonočno nedeljo, na poti v cerkev žalila Antonijo Kunaver, posestnika ženo v Stranski vasi št. 5. Ljubljana, dne 22. aprila 1918. 1369

MARIJA BOŽIČ.

ZANESLJIVO LICERNO

ali nemiško deteljo oddaja v vsaki množini FRAN POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska cesta 36.

Sprejme se **dekla** v župnišče

Ponudbe na župni urad Ig pri Ljubljani.

Kdor bo rabil za jesen in prihodnjo pomlad

kajnit

isti ga mora že sedaj naročiti, ker je treba dobrega pol leta čakati. Mogoča so samo naročila na cele vagone. — Pojasnila daje: FR. MULEC, Gradec, Felix Dahnplatz 6.

Varujte

svoje vinograde, sadunosnike in vse rastline pred listnimi ušmi, gosenicami in drugim mrčesom s škropljenjem z »Antifungin«-om ojačeno kalifornijsko lužno vodo. Radikal, zanesljiv učinek, nikako poškodovanje rastlin, zelo štedljivo, v inozemstvu preizkušeno skozi več let s čudovitim učinkom. Cena 1 liter 12 K (zadošča za 50 litrov). — Izvirna posoda 3 1/2 litra 32 K. Pošilja po povzetju ali predplačilu M. Jünker v Zagrebu 14, Petrinjska ul. 3 (Hrvatsko). Obširen prospekt in porabno navodilo zastopj. 616

Varčne gospodinje

naj kupijo »Hera« emalj. prašek za klet »Hera« lepi porcelan, železo, emalj, steklo, kamenino, vse ognja- in vodovarno. Vse more sam popravit in narediti zopet porabno, vsled česar opade nakup novih predmetov. Cena 2 K, 3 kartoni 5 K, 6 kartonov 8 K.

Remexy, Kassa I. poštni predšil 12-II 3, (rđsko,

Mlatilnice, gepeljni, siamoreznice

ter drugi poljedelski stroji tovarne Umrath se lahko naročajo ter vzorci ogledajo pri **FRANC HITT, LJUBLJANA, Sv. Martina cesta šte. 2.**

100.000 i hvaležnih odjemal. porinajo, da uničevalce kožnin, »Riatalissam« v treh dneh brez bolečih odpravi kurja oosa, bradavice, trdo kožo. Uspehi zanjimci! Cena 3 K, 3 lončki 7 K, 6 lončev 10 K. Pošto. prašek »Ital« odstranja majo pot na rokah in nogah. Cena 2-250, 5 škatlje 6 K. Krema »Crea« omehča razpokane roke. Cena 3 K, 3 lončki 12 K.

Zobobol odstrinja »Fidas«, najtrdov. revmat. bolečine, ko je že vse odredilo, in pri olih zobeh. Če ni uspeha, denar nazaj. Cena 3 K, 5 pušice 7 K, 6 pušic 10 K. Nikako okam. zobovja, neneprijet duha! Sreznobele zobe da »Iris«, zobna tekočina Takoj usnel. Cena 3 K, 3 stekl. 7 K. **KEMENY, Kassa** (Kassa) k. poštni predšil 12-C-18, (rđsko. 1186

Avtomatična past

za podgane K 6-80, za miši K 4-80, Jove brez nadzorstva do 40 živali v eni noči, ne zapuste nikake sledi in se same zopet nastavijo. Past za ščurke »Rapid« vjame na tisoče ščurkov v eni noči, po K 6-90. Izborno delujoči lovilec za muhe »Nova« komad K 4-20. Povsod najboljši uspehi. Mnogo zahvalnic. Pošilja se po povzetju ali proti predplačilu. Poština 90 v. Izvoz. tvrd. Tintner, Dunaj III., Neulinggasse 26-L.

Kislo vode „Silva vrelec“ in vino

razpošilja

A. OSET, pošta Guštanj, Koroško.

Kupim steklenice vseh vrst in zamaške, stare in nove. 872

Le 3 K 25 h

stano pri nas mali fot. aparat »Omega«, vel. slike 4x4 kompl. z malo opremo z natanč. navod. za začetnike. Aparat »Perfekt«, vel. 4 1/2 x 6 z motnim steklom, dvojno kaseto, dober objekt in malo opremo ter navodilom za začetnike le K 9. Zaklopna kamera »Gertusa« vel. 9x11; lina izvršitev s vsem potrebnim opremlj. za razne lege, prima akromat. leča, kompl. s kovinsko kaseto in navodilom dokler v saligi, le K 75. 60 h zaklopna omara za voščitve za ploščo in filme, žepna oblika vel. 4 1/2 x 6 le K 64.90; vel. 6 x 9 le K 75.60. Pošilja po povzetju. Poština 1 K. Export »Perfekt«, Dunaj VII. Neustiftg. 137/162.

Barve za barvanje volnenege in platnenege blaga

se dobijo sledeče: črna, siva, modra (plava), zelena, rdeča, rujava in lila v zavitkih po 60 vin. v trgovini **KARL LOIBNER**, pri »zvonce«, Celje. Vsak si lahko barva obleko in platno sam! — Za eno žensko obleko je treba najmanj 7 zavitkov barva, za eno žensko bluzo 3 zavitke, za eden predpasnik 2 zavitka. — Izvršujejo se tudi poštna naročila! — Priloži se vsakemu naročilu slovensko navodilo. 1180

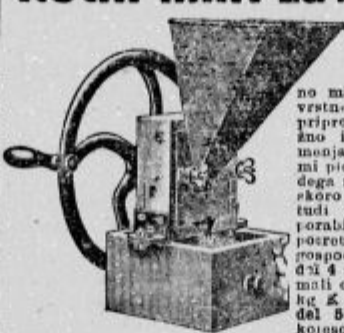
Črno brinie

lepe, čiste in zdrave kakovosti se dobi pri tvrdki **J. KNEZ V LJUBLJANI, Marije Terezije cesta št. 3.** 953

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izv. zakonito vopajmčeno »Skaboform« rujavo mazilo. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček K 2-30 veliki K 4 — porcija za rodbino K 11! — Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem elenu. Ljubljana Marijin trg. 1520. Pazite na varševno znamko »Skaboform«!

Ročni mlin za žito!

Moj tavirni ročni mlin za stto je izboran za dobelo mlinno mletev vsakovrstnega žita, je pripravljen za trpežno lvržen z iznajdnim mletvimi ploščami iz trdega ma erijula in skoro neporučan tudi pri največji porabi. Neobhodno potreben za vsako gospodinjstvo. Model 4 s vrtilom za mali obrat, teža 7 kg K 100.—, Model 5 s goninim kolosom za večji obrat, teža 13 kg K 120.—. Razpošilja z Dunaja proti predplačilu zneska glavno zastopstvo **MAX BÖHNEL, Dunaj IV. Margaretensir. 27.**

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne neogredne in jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tud z vojnim riziko, otroških do, rentna in ljudska neogredna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Najugodnejši pogoj za vojno zavarovanje.

Zavod temelji na varjemnosti. — Prospekti zastopj in poštnine prosto. Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji. 1837

Za trgovino z mešanin blagom išče se učenec

s primerno izobrazbo. Ponudbe je nasloviti na firmo **S. Jenko in br. v Podgradu pri Ilir. Bistrici.**

Pege - ogrci.

Za odstranitev peg (ogrcv) se rabijo najrazličnejša sredstva. Vsa ta temelje na istem načelu, da treba pege z dotičnim sredstvom obeliliti. Ta način zdravljenja je pa napačen. Ako hočete odstraniti pege (ogrcv), ne zadošča, da se samo obelijo, ker se iste po porabi zadevnega sredstva vnovič prikažejo. Treba jih je torej docela uničiti. Popolna odstranitev ogrcv, peg, zajedalcev je mogoča edino le s takozvano »Santo-Creme«. Obraz se s to kremo vsak dan namaže in nato izpere s Santo-praškom. Pege (ogrcv) se s to senzačno kremo popolnoma odstranijo v kratkem času in pokaže se lepa beloderča polt. Ta krema je pripravljena i po navodilu vseučilišč. profesorja dr. Hagerja, zakon. zajam. in je danes edino zajamčeno učinkujoče sredstvo in popolnoma neškodljivo. Ena škatla zadošča popolnoma. Cena 5 K, po pošti franko še 95 vin. Vsaki kremi je priloženo porabno navodilo in ena vrečica praška zastopj. — Pošiljka navadna.

Dobiva se proti vpsolati zneska v znakmah, po 948 nakaznici ali tudi po povzetju.

J, KUKLA, PRAGA, PERLGASSE 71.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi življenjskih polic, posestva, vrednostnih papirjev ali proti zasnambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7 1/2, 15 ali 22 1/2 letih v odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg šte. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.843,40 kron.

Zadruga sprejema tudi kreditne vloge in jih obrestuje po 4 1/4 %, Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.089.850 kron.

Za vsakodnevni vsak mažejo

mo. glavni katalog ur. srebrne, stališne, godbenih predm. zlatine in više. Dobro har. po K 14, 20, 25, 16, 25, 35, 50. 2 vrstne harmonike po K 70, 80, 100, 120; 3 vrstne harmonike po K 180, 200, 240, 280. Zamena dovoljna ali cenar nazaj. Pošiljat. po povzetju ali predplačilu. Razpošiljalnica.

J. ANKONRAD, c. l. kr. dvor. d. b. Mastin Crkja št. 1759, Češka.

Lišaje

garje, srbež, hraste in druge kožne bolezni odstrani naglo in sigurno **Paratol** domače mazilo. Ne maže, je popolno brez duha, torej se more rabiti tudi čez dan. Velik lonček K 8-50 dvojno - velik lonček K 6.—. Dalje **Paratol** - postpalni prašek, ki varuje najbolj občutljivo kožo, 1 škatlija K 250. Oboje se dobiva po povzetju ali predplačilu pri tvrdki Isteria M. Klis-a Paratol-Werke, Budapest VII-10. Rissa-st. 21.

Krmila manjka!

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila. Da to krmo živina, peridnina **dobro prebavi** in popolnoma izkoristi, naj se pri-meša 2 krat na teden krmil, ena pest polna „**Mastin**“ to je dr. pl. Trnkóczy-a redilni prašek. „**Mastin**“ paket velja 1 K, 5 paketov 6 K, poštnine prosto. 5 paketov zadostuje za 3 mesece za enega vola, kravo ali prašiča, da se zreli. Glavna zaloge: **Iekarna Trnkóczy** zraven rotovža v Ljubljani. **Mastin** je bil odifkovan z najvišjimi kolajnami na razstavah: na Dunaju, v Parizu, Londonu in Rimu. Na tisoče kmetovalcev hvali „**Mastin**“.

Najboljša gorenjska kosa se dobi edino v prvi gorenjski razpošiljalni **IVAN ŠAVNIK, KRANJ**, katere je lahka kot perc, izdelana iz fine, srebrno jeklene tvarine. — S to neprekosljivo koso lahko kosi vsaka ženska. Kdor še ni poskusil te kose, naj si jo naroči takoj, ker se je bati, da bodo pozneje zopet zmanjkale. **Za vsako koso se jamči.**

Dolgost in cene kos so:

cm	50	55	60	65	70	75	80	85	90
postj	5	5 1/2	6	6 1/2	7	7 1/2	8	8 1/2	9

K 8.—, 8 20, 9 40, 9 60, 9 80, 9.—, 10 20, 10 40, 10 80
Trgovci pri večjem odjema dobe popust.

NADOMESTILO MILA

za pranje perila, izborno peneče in prekaša vse doslej v prometu se nahajajoče izdelke. 1 zavoj t. j. 5 kg K 12.—, 1 zavoj z 10 kg K 23.— Preprodajalci dobe popust pri naročbi celega zaboja z 250 kosi. **Belo mineralno milo** za čiščenje rok in finjšega perila, 1 zavoj 32 kosov K 14.—, **Nadomestek za toaletno milo** v raznih barvah, lepo dišeč, 1 zavoj 32 kosov K 18.—, **Toaletno milo** s finim vonjem, roza barve, 1 zavoj 24 vel. kosov K 18.—, **Razpošilja** po povzetju. Pri večjem naročilu naj se pošlje polovica zneska naprej. Najmanj se more naročiti en zavoj vsake vrste. **Izvozno podjetje v Zagrebu št. 1, Petrinjska ulica 3, III., telefon 23-27.**

Sijajno bodočnost

malo turške in nove srečke avstrijskega Rdečega križa vsled njihove vedno zvišujoče se denarne vrednosti **Vsaka srečka zadene!** Glavna dobika znana čez 2107 **1,000.000 kron!** **Natančno polasnio z igralnim načrtom razpošilja brezplačno: Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.**

Vsakovrstna domača semena,

suhe gobe, prazne vreče in druge pridelke kupuje trgovina s semeni **PETER LASSNIKA NASL.**

SEVER & KOMP., Ljubljana, Marijin trg.

Miši - podgane stenice - ščurki

Izdelovanje in razpošiljatev preizkuš. radikalno učinkujočega uničevaln. sredstva, za katero dohajajo vsak dan zahvalna pisna. Za podgane in miši K 5.—; za ščurke K 4.50; tinktura za stenice K 2.—; uničevalec moljev K 2.—; prašek proti mrčesom K 1.50 in K 3.—; sem spadajoči razpraševalec K 1.20; tinktura proti ušem pri ljudeh K 1.20; mazilo za uši pri živini K 1.50; prašek za uši v obleki in perilu K 2.—; tinktura za bolhe pri pseh K 1.20; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničev. rastlin) K 3.—. — Pošilja po povzetju **Zavod za pokončevanje mrčesa M. Jünker, Zagreb 1, Petrinjska ulica 3.**

Oddaja posestva v najem.

V vasi **Vrvišče** pri Bukovci na Dolenjskem, 1 uro peš od postaje **Radohovavca**, 10 minut od deželne ceste **Litija-Pluska**, se takoj odda v najem pod ugodnimi pogoji celo posestvo — zemljišča imajo 53 oral — v dobrem stanju, po dogovoru, to pa zaradi rodbinskih razmer. Mogoče tudi na več let. Sadju je vrglo leta 1917. 1600 K! Tudi orodje se da začasno v porabo. Oglasiti se je pri lastniku na **Vrviščah št. 17** ali pri g. županu **Josipu Grablovcu**, posestniku v **Temenici št. 1.**

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu **Miklošičeva cesta št. 6**, za franciškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dop. od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

4 1/4 %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

„**Ljudska posojilnica**“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago pošne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljše.

Vloge v „**Ljudski posojilnici**“ so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

Rezervni zakladi znašajo nad en milijon kron. — Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1917 nad 34 milijonov kron.

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je **mojstersko delo urarske umetnosti!**

Razpošilja se po povzetju. Neugajajoče zamenjam.

- Kovinaste ure . . po K 24— 26— 32— 40— 60— 100—
- Srebrne ure . . po K 70— 90— 100— 120— 200—
- Kovinaste verižice po K 2— 3— 4— 6— 10—
- Usnjate verižice . po K 1 60 2 80 4 80

Zlatina in srebrnina v bogati izberi!

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepotečja, daril itd. v velikem **krasnem ceniku**, katerega zahtevajte.

Lastna znamka „**IKO**“ svetovnoznana. — Lastna protokolirana tovarna ur v Svici.

Svetovna razpošiljalnica

H. Suttner samo v Ljubljani št. 1

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.

